

BUDAPEST I. KERÜLET
BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT

Előterjesztés

**a Képviselő-testület 2020. június 25-i ülésére
Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat 2019. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi
tevékenységéről szóló átfogó értékelésének elfogadására**

A képviselő-testületi ülés formája: nyilvános ülésen tárgyalandó
Elfogadásához szükséges többség: egyszerű többség
Az előterjesztést előzetesen tárgyalja: Népjóléti, Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság

Az előterjesztés
tárgyalásra alkalmas:

dr. Tarjányi Tamás
jegyző

Az előterjesztést a képviselő-
testület ülésére benyújtom:

Váradiné Naszályi Márta
polgármester

1. ELŐTERJESZTÉS

Tisztelt Képviselő-testület!

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 170/A. §-a és 10. melléklete alapján a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig átfogó értékelést készít. Az értékelést települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat a 2019. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységéről szóló átfogó értékelést elkészítette, az értékelés a képviselő-testület általi megtárgyalás után a gyámhatóság részére megküldésre kerül.

Az előterjesztést a Népjóléti, Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság 2020. június 24-i ülésén tárgyalja. A bizottsági vélemények a képviselő-testületi ülésen szóban kerülnek ismertetésre.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet a határozati javaslat elfogadására!

2. DÖNTÉSI JAVASLAT

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete
.../2020. (...) önkormányzati határozata

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat 2019. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységéről szóló átfogó értékelésének elfogadásáról

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 170/A. §-a és 10. melléklete alapján Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat 2019. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységéről szóló átfogó értékelését az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

3. AZ ELŐTERJESZTÉS MELLÉKLETE

1. melléklet: Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat 2019. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységéről szóló átfogó értékelése

Átfogó értékelés

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat 2019. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

(a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló
1997. évi XXXI. törvény alapján)

Tartalomjegyzék

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	3
II. 1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.....	3
II. 2. Egyéb, a Gyvt-ben nem szabályzott pénzbeli és természetbeni juttatások.....	5
II. 2. 1. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.....	6
II. 2. 2. Kedvezményes uszodabérlet.....	6
II. 2. 3. Időszaki támogatás.....	7
II. 2. 4. Oltási támogatás	8
II. 2. 5. Születési támogatás.....	8
II. 2. 6. Mosható nadrágpelenka támogatás.....	9
II. 2. 7. Iskolakezdési támogatás.....	10
II. 2. 8. Szociális tanulmányi ösztöndíj.....	10
II. 3. Gyermekétkeztetés	10
II. 3. 1. Intézményi gyermekétkeztetés	10
II. 3. 2. Szünidei gyermekétkeztetés.....	12
III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.....	13
III. 1. Gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata.....	13
Család és gyermekjóléti szolgáltatás (gyermekjóléti szolgálat)	14
Család és Gyermekjóléti Központ – 1012 Budapest Attila út 89.	23
III. 2. Gyermek napközbeni ellátásának biztosítása.....	47
III. 2. 1. Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde.....	48
III. 2. 2. Családi bölcsőde.....	54
III. 3. Gyermek átmeneti gondozása.....	55
IV. A felügyeleti szervek által tett megállapítások.....	55
IV. 1. Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ	55
V. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok megfogalmazása a Gyvt. előírásai alapján	55
V. 1. Javaslatok az I. kerületi gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztésére.....	55
V. 2. Javaslatok az I. kerületi gyermekvédelmi ellátás fejlesztésére.....	56
VI. A gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása	56
VI. Civil szervezetekkel történő együttműködés	57
VI. 1. A gyermekvédelem területén a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ által kialakított 2019. évi együttműködés keretei.....	57

I. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

2019. január 1-jei adatok alapján Budapest I. kerület lakosság száma 26 149 fő, ebből 0-17 év közötti 3 984 fő (a lakosság 15,2 %-a), 18-59 év közötti 13 853 fő (a lakosság 53 %-a), 60 éves vagy annál idősebb 8 312 fő (a lakosság 31,8 %-a).

A 18 éven alattiak között

- 0-2 év közötti 764 fő,
- 3-5 év közötti 736 fő,
- 6-13 év közötti 1 816 fő,
- 14-17 év közötti 668 fő.

A 18 évnél fiatalabb lakosság körében – egész számra kerekítve – a 0-2 év közötti lakosság 19 %-ot, a 3-5 év közötti lakosság 18 %-ot, a 6-13 év közötti lakosság 46 %-ot, a 14-17 év közötti lakosság pedig 17 %-ot tesz ki.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

II. 1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 19. § (1) bekezdése alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a Gyvt. 21/B. §-ában meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- a Gyvt. 20/A. §-ában meghatározott pénzbeli támogatásnak,
- a Gyvt-ben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek

az igénybevételére.

A 19. § (1a) bekezdése alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjaul kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság részletszabályait a Gyvt. 19-20. §-ai tartalmazzák.

A Gyvt. 20/A. § alapján a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a Gyvt. 67/A. §-ában foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a Gyvt. 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

A támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény 66. § (1) bekezdés a)-b) pontjai értelmében az alapösszegű támogatás esetenkénti összege a 2019. évben gyermekenként 6000 forint, az emelt összegű támogatás esetenkénti összege a 2019. évben gyermekenként 6500 forint.

A Gyvt. 20/B. § (3)-(5) bekezdései szerint a kiegészítő pénzbeli ellátás havi összege – gyermekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka. A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – az augusztus hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett –,
- b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában – a november hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett –

pótlékot folyósít. A pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény 66. § (1) bekezdés c) pontja alapján a pótlék esetenkénti összege a 2019. évben gyermekenként 8400 forint.

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat (a továbbiakban: Budavári Önkormányzat) vonatkozásában a fenti támogatások közül a 2019. évben az alábbiak igénybevétele valósult meg:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma a tavalyi évben 44 fő volt, amelyből 9 gyermek volt hátrányos helyzetű, részükre 2 alkalommal került sor alkalmanként 6 000 Ft, illetve 6 500 Ft folyósítására (a gyermekétkeztetésre vonatkozó statisztikai adatok a II. 3. pontban kerültek feltüntetésre). Elutasításra 2 esetben került sor, mert a kérelmező jövedelme meghaladta az egy főre jutó jövedelemre vonatkozó jövedelemhatárt. A kérelmezők többnyire az egyedülálló szülők közül kerültek ki.

II. 2. Egyéb, a Gyvt-ben nem szabályzott pénzbeli és természetbeni juttatások

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.

A Budavári Önkormányzat a Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális és gyermekjóléti pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 6/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: szociális rendelet) alapján nyújtott támogatások (eseti települési támogatás, rendkívüli

gyermekvédelmi támogatás, szociális kártya keretében nyújtott élelmiszer-támogatás, temetési támogatás, gyógyszer-támogatás, kedvezményes uszodabérlet, lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési támogatás, időszaki támogatás, lakás-helyreállítási támogatás, oltási támogatás, születési támogatás, mosható nadrágpelenka támogatás, iskolakezdési támogatás, szociális tanulmányi ösztöndíj és kedvezményes üdülés) közül **gyermekjóléti és gyermekvédelmi szempontból a következő támogatások relevánsak (a kedvezményes üdülés a III. 1. pontban került feltüntetésre):**

II. 2. 1. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A szociális rendelet 21. § (1) bekezdés alapján rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra jogosult a gyermek 18. életévének betöltéséig, ha a gyermeket gondozó család önhibáján kívül, időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A 22. § szerint a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője igényelheti, mértéke gyermekenként és alkalmanként legfeljebb a nyugdíjminimum 120%-a. A támogatás a gyermek részére - az egyéb feltételek fennállása esetén – évente két alkalommal állapítható meg.

A 2019. évben 68 szülő részére került megállapításra a támogatás (a szülő egy gyermekre tekintettel tárgyévben két alkalommal kérheti, 34 200 Ft/gyermek/alkalom összeggel).

II. 2. 2. Kedvezményes uszodabérlet

A szociális rendelet 29. § (1) bekezdése alapján az Önkormányzat együttműködési megállapodás alapján 50%-os kedvezménnyel bérletet biztosít:

- a) az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött nyugdíjasok részére,
- b) a három vagy több gyermeket nevelő családok részére,
- c) gyermekét egyedül nevelő szülő és kiskorú gyermekei részére,

amennyiben kérelmező családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének háromszorosát.

A 2019. évben 2 család részére került megállapításra a támogatás.

II. 2. 3. Időszaki támogatás

A szociális rendelet 40-41 §-ai alapján időszaki támogatására jogosult az az I. kerületben lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen itt élő:

- a) a tárgyév december hónapjának utolsó napjáig 80. életévét betöltő személy,
- b) az időszaki támogatás nyújtását megelőző egy évben szociális kártya keretében nyújtott havi élelmiszer-támogatásban vagy gyógyszer-támogatásban, vagy adósságkezelési támogatásban, illetve lakásfenntartási támogatásban részesülő személy, aki a tárgyév december hónapjának utolsó napjáig 65. életévét betölti,
- c) az I. kerületben lakcímmel rendelkező 0-18 éves korú gyermeket nevelő család vagy egyedülálló szülő, aki az időszaki támogatás nyújtását megelőző egy évben rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesült,
- d) az I. kerületben lakcímmel rendelkező 0-18 éves korú gyermeket nevelő család vagy egyedülálló szülő, akinek a Gyermekvédelmi törvény alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága:
 - húsvétot megelőzően a tárgyév március 1-jén fennáll,
 - karácsonyt megelőzően a tárgyév december 1-jén fennáll.

Az időszaki támogatást évente két alkalommal, a húsvétot és a karácsonyt megelőző 30 napon belül – kérelemre való tekintet nélkül – nyújt az Önkormányzat. Az időszaki támogatás alkalmankénti összege a 40. § (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott esetben személyenként, a c) és d) pontjában meghatározott esetben családonként 8.000 forint.

A 2019. évben az időszaki támogatás adatai a következők voltak:

2019 húsvéti időszaki támogatás:

- **80 év feletti: 1952 fő**
- **65 év feletti: 74 fő**
- **család: 35 család**

2019 karácsonyi időszaki támogatás:

- **80 év feletti: 1987 fő**
- **65 év feletti: 121 fő**
- **család: 52 család**

II. 2. 4. Oltási támogatás

A szociális rendelet 45. §-a alapján az Önkormányzat az egészségügyi prevenciót szolgáló védőoltások költségének részbeni átvállalásában, oltási támogatásban részesíti azt a személyt, aki az I. kerület közigazgatási területen bejelentett lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt él, és

- a) akinek fiú gyermeke az adott költségvetési évben tölti be 13. életévét, - a házi gyermekorvos javaslatára - méhnyakrák elleni oltássorozat (HPV) költségének átvállalását igényli;
- b) aki az adott költségvetési évben 6 hetes és 8 hónapos korú gyermeke részére - a házi gyermekorvos javaslatára - rotavírus okozta hasmenés elleni ötkomponensű védő oltássorozat költségének átvállalását igényli;
- c) aki a 80. életévét betöltötte és a háziorvosa javaslatára pneumococcus védőoltás költségét igényli.

Az a) és b) pont esetén az oltási támogatásra a törvényes képviselő akkor jogosult, ha vállalja, hogy a 3 vakcinából álló védőoltás kedvezményes árából az 1. vakcina árát megfizeti, az Önkormányzat pedig támogatásként biztosítja a 2. és 3. vakcina árát. Az a) és b) pont esetén azoknak a családoknak, akik a kérelem benyújtásakor az 1997. évi XXXI. törvény alapján rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, az Önkormányzat – kiemelt támogatásként – a teljes oltás-sorozatot ingyenesen biztosítja. A c) pont esetében az Önkormányzat az oltás teljes költségét átvállalja.

A 2019. évben gyermekjóléti és gyermekvédelmi szempontból releváns statisztikai adatok a következők voltak:

- **rotavírus okozta hasmenés elleni ötkomponensű védőoltássorozat: 171 határozat született, elutasítás nem volt**
- **méhnyakrák elleni oltássorozat (HPV) költségének átvállalására hozzávetőlegesen 10 esetben került sor**

II. 2. 5. Születési támogatás

A szociális rendelet 47. § (1) bekezdése alapján az Önkormányzat egyszeri születési támogatást nyújt a szülőknek, egyedülálló szülőnek, illetve más törvényes képviselőnek (a továbbiakban

együtt: szülő), gyermek születése esetén, amennyiben az alábbi feltételek együttesen fennállnak:

- a) a gyermek I. kerületben bejelentett lakóhelyén él,
- b) a szülők, illetve legalább egyikük, a gyermek születésekor és a gyermek születését közvetlenül megelőző 6 hónapban életvitelszerűen, megszakítás nélkül az I. kerületben bejelentett lakóhelyén él.¹

A támogatás összege a (3) bekezdés alapján gyermekenként 100.000,- Ft.

A 2019. évben 165 gyermek részére került megállapításra születési támogatás.

II. 2. 6. Mosható nadrágpelenka támogatás

A szociális rendelet 48. § (1)-(2) bekezdései alapján az Önkormányzat egyösszegű, vissza nem térítendő támogatást nyújt a mosható nadrágpelenka beszerzési költségeinek csökkentéséhez. Mosható nadrágpelenka támogatásban részesülhetnek:

- a) akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek,
- b) akik részére rendkívüli gyermekvédelmi támogatás került megállapításra,
- c) akik nagycsaládban élnek,
- d) akiknek tartós betegségét megállapították,
- e) akiknek orvosilag javasolt a mosható nadrágpelenka használata (különösen atopiás dermatitiszben szenvedő gyermek).

A támogatás mértéke az (5) bekezdés alapján

- a) az a) pontban meghatározott esetben a pelenka vásárlását igazoló számlán szereplő beszerzési árnak (a továbbiakban: beszerzési ár) a 100 %-a, de maximum 60.000.-Ft,
- b) a b) pontban meghatározott esetben a beszerzési ár 80 %-a, de maximum 40.000.-Ft,
- c) a c), d) és e) pontban foglalt esetekben a beszerzési ár 65 %-a, de maximum 30.000.-Ft.

A 2019. évben 14 fő részére került megállapításra a támogatás (12 fő részére 30 000 Ft, 1 fő részére 12 600 Ft, 1 fő részére 27 600 Ft összegben).

¹ A 47. § 2019. március 2-től hatályos azzal, hogy a 2019. január 1. napját megelőzően született gyermek vonatkozásában a gyermek születésekor hatályos rendelkezéseket kellett alkalmazni 2019. június 30-ig.

II. 2. 7. Iskolakezdési támogatás

A szociális rendelet 49. § (1)-(2) bekezdései alapján iskolakezdési támogatásra jogosult az az I. kerületben lakcímmel rendelkező általános, vagy – a 19. életévét még be nem töltött – nappali tagozatos középiskolás gyermeket nevelő család vagy egyedülálló szülő, akinek családjában az egy főre eső jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 350%-át, egyedülálló szülő esetében a 400%-át. A támogatás összege gyermekenként 10.000 forint.

A 2019. évben 124 gyermek részére került megállapításra iskolakezdési támogatás.

II. 2. 8. Szociális tanulmányi ösztöndíj

A szociális rendelet 50. §-a alapján szociális tanulmányi ösztöndíjra jogosult az általános iskola második osztályát elvégzett tanuló, valamint a középiskola nappali tagozatán tanulmányait folytató tanuló – legfeljebb 22. életévének betöltéséig – akinek az előző tanév tantárgyi átlaga 4,5 vagy a fölött van, és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát. A magatartás és szorgalom érdemjegy nem tartozik a tantárgyi átlagba. Az ösztöndíj összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 40%-a.

2019. január 1. és 2019. augusztus 31. között 34 gyermek, 2019. szeptember 1. és 2019. december 31. között 33 gyermek részére került megállapításra szociális tanulmányi ösztöndíj 11 400 Ft/hó összegben (a támogatás szeptember 1-től következő év augusztus 31-ig került megállapításra).

II. 3. Gyermekétkeztetés

A Gyvt. 18. § (1a) bekezdése értelmében a települési önkormányzat vagy a fenntartó a Gyvt-ben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést, amely a 21. § alapján intézményi gyermekétkeztetésre és szünidei gyermekétkeztetésre terjed ki.

II. 3. 1. Intézményi gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/A. § (1)-(2) bekezdései, a (3) bekezdés a) pontja és a (6) bekezdés alapján – ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik – a nem bentlakásos intézmények közül a települési önkormányzat

- az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon reggeli főétkezést, déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést,
- az általa fenntartott óvodában a gyermekek számára az óvodai nevelési napokon déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést,
- a közigazgatási területén a fővárosi önkormányzat saját tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum (a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) részeként működő nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben a tanulók számára az iskolai tanítási napokon déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést biztosít. Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

A Gyvt. 21/A. § (4)-(6) bekezdései alapján a bentlakásos intézmények közül a települési önkormányzat a közigazgatási területén a fővárosi önkormányzat saját tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével a köznevelési fenntartó által fenntartott kollégiumban elhelyezett gyermekek részére az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon a reggeli és vacsora főétkezést, és az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon kívül a reggeli, ebéd és vacsora főétkezéseket, valamint a tízórai és uzsonna kísétkezéseket biztosít.

Az ingyenes és a kedvezményes gyermekétkeztetésre jogosultak körét a Gyvt. 21/B. §-a határozza meg. **A Budavári Önkormányzat intézményeiben a 2019. évben az ingyenes és a kedvezményes gyermekétkeztetést biztosító intézmények, továbbá az igénybevevők száma a következőképpen alakult:**

Intézmény	Ingyenesen étkezők (fő/év)	Kedvezményesen étkezők (fő/év)
Egyesített Bölcsőde	27	-
Brunszvik Teréz Budavári Óvodák	273	-
Általános iskolák	28	335
Középiskolák	-	57

A gyermekétkeztetés nyújtásának módját az intézmények vonatkozásában az alábbi táblázat szemlélteti:

Intézmény	Gyermekétkeztetés módja
Egyesített Bölcsőde	saját konyha
Brunszvik Teréz Budavári Óvodák	vásárolt ételmezés
Általános iskolák	vásárolt ételmezés
Középiskolák	vásárolt ételmezés

II. 3. 2. Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. §-a alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

- a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Az a) pont szerinti esetben a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

1. a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
2. az előző pont alá nem tartozó gyermekek számára
 - a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
 - az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevétele a 2019. évben az alábbiak szerint valósult meg:

- **téli szünetben 4 gyermek**
- **tavaszi szünetben 11 gyermek**
- **nyári szünetben 9 gyermek**
- **ősz szünetben 9 gyermek**

vette igénybe az étkezést.

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A Gyvt. 29. § (1)-(2) bekezdései alapján, a fenntartó önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (a továbbiakban: személyes gondoskodás) formáiról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot. Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat rendeletben szabályozza

- a) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás formáit,
- b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját és a kérelem elbírálásának szempontjait,
- c) az intézményvezető hatáskörében – külön eljárás nélkül – biztosítható ellátásokat,
- d) az ellátás megszűnésének eseteit és módjait,
- e) a fizetendő térítési díjak mértékét, csökkentésének és elengedésének eseteit, módjait.

Budapest I. kerületében a személyes gondoskodás a Gyvt., a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szoc. tv.), a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSM rendelet), a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet), valamint a szociális rendelet szabályai alapján a következőképpen valósul meg:

III. 1. Gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata

Család és gyermekjóléti szolgáltatás (gyermekjóléti szolgálat)

A Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központon (a továbbiakban: Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ) belül a **Család és Gyermekjóléti Szolgálat** ellátja a **gyermekjóléti alapellátás** illetve a **szociális alapellátás** feladatait a Szoc. tv., az SZCSM rendelet, a Gyvt. és az NM rendelet alapján.

Komplex segítő tevékenységet végez, mely magába foglalja a tájékoztatást, az információadást, életvezetési és egyéb tanácsadást, segítő szolgáltatás nyújtását és közvetítését. Ezen felül a gyermekjóléti alapellátás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, a családban történő nevelkedésének elősegítését. A munka az együttműködésen és családgondozáson alapuló, hatósági munkát megelőző tevékenység.

Jogi és pszichológiai segítséget nyújt szakemberek segítségével, és bár szervezetileg ezek a szolgáltatások a Család és Gyermekjóléti Központhoz tartoznak, az intézmények munkacsoportjai azonos telephelyen találhatóak. Amennyiben a segítő beszélgetés során kiderül, hogy az ügyfél alapellátásban kezelt problémája miatt jogi- és/vagy pszichológiai segítségnyújtást is igényel, az alapellátás igénybevétele mellett kapcsolatba kerül a Család és Gyermekjóléti Központtal is.

A Család és Gyermekjóléti Szolgálat és a Család és Gyermekjóléti Központ szoros munkakapcsolatban áll. A gyermekvédelmi eset súlyosságától függően, illetve hatósági intézkedés (védelembé vétel, ideiglenes elhelyezés, nevelésbe vétel) esetén a családsegítő és az esetmenedzser közösen dolgozik azon, hogy megszüntesse a gyermek veszélyeztetettségét.

A Család és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak igénybevétele **térítésmentes és alapvetően önkéntes**, kivételt képeznek azok a gyermekvédelmi ügyek, melyeknél már hatósági intézkedés is történt (például védelembé vétel). Jelenleg a csoportban 6 családsegítő és 1 szolgálatvezető dolgozik, ebből 1 kolléga tartós táppénzen van. A mindennapi munkát minden héten team és esetmegbeszélő ülés segíti. Ezen felül szupervízió vesznek részt minden hónapban 1 alkalommal. A felsőoktatásban résztvevő hallgatók, mint minden évben, továbbra is számíthatnak az intézményre gyakorlati terephelyként. Az elmúlt évben 2 hallgató kapott lehetőséget hosszú terepgyakorlat letöltésére (fél év), mindkét gyakorlat sikeresen zárult.

Kapcsolatfelvétel:

A kapcsolatfelvétel történhet a jelzőrendszeri tagokon keresztül, illetve olyan személy jelzése alapján (például szomszéd, rokon), aki olyan személlyel találkozik, aki bajban van, de életkorából adódóan, esetleg pszichés vagy egészségügyi okból nem képes saját ügyeiben eljárni, és problémái, veszélyhelyzete megoldásában családtagjaitól, hozzátartozóitól segítséget nem kap. Minden jelzéssel foglalkoznak, függetlenül attól, hogy annak mi a valóságtartalma. A jelzés érkezhethet telefonon, emailben vagy írásban, illetve személyesen is. Minden jelzést megvizsgálják, azokra írásban reagálnak.

A **munkaformát** – a problémától függően – az esetgazda az egyénnel, illetve a családdal közösen határozza meg, amely lehet szociális esetmunka, szociális csoportmunka, családterápia.

A család és gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítő és az igénybevevő személy vagy család közös munkafolyamata. A családsegítőknek elsődleges feladata az első találkozáskor a szükségletfelmérés, illetve a kiskorúak veszélyeztetettségének felmérése. Ha az eset az első találkozással nem zárható le, írásbeli együttműködési megállapodásra kerül sor, ami a megkötéstől számított legfeljebb 6 hónapig érvényes. 6 hónap elteltével újra meghatározásra kerül a cél, illetve mérlegelésre kerül az eltelt időszak. A munkafolyamatok dokumentálása, adminisztrációja a kötelezően vezetendő adatlapok mellett számítógépes programokban történik (TEVADMIN és Pyng program).

Az alapellátás forgalmi adatai 2019.01.01-2019.12.31. között:

	2019	fő
Esetszám	284 család	639

2019.01.01-től 2019.12.30-ig **284 családdal** foglalkoztak, ami **639 érintett főt** jelent közvetve vagy közvetlenül (a Zamárdi nyaraláson résztvevők és a karácsonyi ünnepségre jelentkezők száma külön szerepel). A 2019-es évben az esetszám nagyjából megegyezik az előző évvel, viszont az esetek egyre többrétegűbbek, komplexebbek. Nagy rugalmasságot vár el a kollégáktól egy-egy eset kezelése, és sok információval kell rendelkezniük, hogy hatékony segítséget tudjanak nyújtani a családoknak. Az esetek nagyon sokszor nehezen indulnak, több hetes „nyomozást” és kapcsolatfelvételre próbálkozást igényelnek. A „klasszikus” családsegítő esetek egyre inkább háttérbe szorulnak, és előtérbe kerülnek a nagyon összetett, sok ideig elhúzódó, bonyolult esetek. Egy nehezebb ügyben több szakember

bevonására is szükség van, esetmegbeszéléseket, esetkonferenciákat kell szervezni és lebonyolítani, illetve a gyermekekkel kapcsolatban álló családtagokkal, szakemberekkel szorosan – akár napi szinten – kell együttműködni. Egy hónapban átlagosan egy családdal 3 alkalommal kell találkozniuk személyesen, amely találkozás a kapcsolat elején mindig sűrűbb, és fokozatosan csökken. Egy családsegítő kollégához 25 család tartozhat maximum, ez a szám náluk átlagosan 15-20.

Kerületi sajátosságaink: a szolgálatot **önként felkeresők** között egyre nagyobb számban jelennek meg azok az ügyfelek, akik problémái a szociális munka eszköztárával *nem* megoldhatók. Ezek orvoslásához harmadik fél által nyújtott szolgáltatás igénybevétele szükséges (lakás probléma, tartós egészségügyi károsodás, munkanélküliség, krónikus beteg a családban).

Növekvő tendenciát mutat – és egyre súlyosabb – az esetek között a **pszichiátriai problémákkal** küzdő kliensek száma, akik nagyon sok esetben betegségtudattal és így egészségügyi ellátással sem rendelkeznek. Esetükben a legfőbb cél az egészségügyi ellátásba való eljuttatás. Az ő segítségükre szoros együttműködésben dolgoznak a közösségi pszichiátriai ellátással „intenzív” családsegítést folytatva.

Az I. kerület **lakossága idősödő** és az átlagéletkor igen magas. Ennek köszönhetően sok lakossági jelzés érkezik telefonon, illetve írásban, leggyakrabban szomszédoktól, **idős lakosokkal** kapcsolatban, akik egyedülálló, pszichésen és fizikailag rossz állapotban, elhanyagolt lakásban élő (gyűjtögető) lakosokra hívják fel a figyelmet. Ezekben az esetekben sokszor ütköznek falba, mivel az idős egyedülálló ember bizalmatlan, és semmiféle segítséget nem hajlandó elfogadni. Igyekeznek feltérképezni és bevonni a segítő folyamatba a családtagokat, de ez sok esetben nem vezet eredményre.

Amennyiben más lehetőség nem mutatkozik a helyzet megoldására, akkor a gyámhivatallal folytatnak szoros együttműködést, és gondnokság- illetve gyámság alá helyezést kezdeményeznek.

Gyermekvédelmi szempontból az figyelhető meg, hogy egyre inkább felkeresik az intézményt azok a szülők, akik a gyermekük nevelése során elakadást, problémát, gyermeknevelési nehézséget tapasztalnak. Jelentős a száma azoknak az eseteknek is, ahol a válási krízis miatt jelentkeznek a szülők, és kérnek hatékony segítséget a problémák megoldásában. Itt családterápiát, mediációt, felnőtt és gyermekpszichológust, illetve felügyelt kapcsolattartást

(bíróági határozat megszületését követően) tudnak felajánlani a szülők és gyermekeik számára.

Az alapellátás szolgáltatás elemeihez kapcsolt tevékenységek

a) Szociális esetmunka

A múlt évben nagyobb hangsúlyt fektettek a telephelyen a *speciális szolgáltatásokra* (családterápia, családkonzultáció, mediáció) és a *csoporthatásokra*, amelyekkel hatékonyan tudják segíteni a családsegítés folyamatát is. Több kolléga is rendelkezik mediátori és családterápiás végzettséggel, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy még több ilyen végzettségű emberre lenne szükség, tekintettel arra, hogy egyre nagyobb az igény ezekre a szolgáltatásokra.

A kapcsolatfelvétel módja 2019.01.01-2019.12.31. között az alapszolgáltatásban:

Kapcsolatfelvétel módja	2019.01.01- 2019.12.31
Önkéntes	91
Lakossági jelzés	20
Jelzőrendszer által (szakintézmény)	57
A gyámhatóság által kezdeményezett	27
Budapest Főváros I. kerület Budavári Polgármesteri Hivatal Népjóléti Csoportjának felkérése	89
Összesen	284

A kapcsolatfelvétel alapvetően önkéntesen működik (31 %), illetve láthatóan magas a száma jelzőrendszer által adott jelzéseknek (20 %) is. Az óvodai-iskolai szociális segítők egyre hatékonyabb munkájával várhatóan a jelzések száma a jövőben még inkább emelkedni fog. A gyámhivaltól (9 %) is több esetben érkezett felkérés környezettanulmány készítésére, családlátogatásra, amely során kapcsolatba kerülnek új potenciális ügyfelekkel, illetve kölcsönösen tudják segíteni egymás munkáját. Ez a folyamat az utóbbi időben nagyon szépen fejlődik, az együttműködés egyre szorosabb.

Budapest Főváros I. kerület Budavári Polgármesteri Hivatal Népjóléti Csoportjától továbbra is kapnak környezettanulmány készítésére felkérést, így olyan kerületi lakosokkal is kapcsolatba

tudnak kerülni, akik esetleg egyébként nem keresték volna fel az intézményt. Ez a találkozás jó alkalom arra, hogy az egyén/család élethelyzetét megismerve fel tudják ajánlani a szolgáltatásaikat. **2019-ben 89 alkalommal** készítettek ebben a formában környezettanulmányt. Ezekből a környezettanulmányokból nagy részben esetek is lettek, azaz egy hosszabb együttműködés alakult ki.

Gyermekvédelmi szempontból 95 kiskorú veszélyeztetett gyermekkel foglalkoztak, ami 85 családot jelent. A Központ felé továbbított esetek száma 36 volt, ebből 18 esetben történt védelembe vétel.

Az alapellátásban az esetek problématípus szerint felosztása (elsődleges) 2019-ben:

Problématípus:	Családok száma
Anyagi	130
Életvitel	5
Gyermeknevelési	15
Gyermek intézménybe való beilleszkedési nehézség	-
Magatartászavar, teljesítményzavar	-
Családi-kapcsolati konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermek közti)	38
Szülői elhanyagolás	-
Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki)	4
Lelki-mentális	31
Fogyatékoság, retardáció	-
Szenvedélybetegségek	-
Foglalkoztatás	5
Egészségkárosodás	5
Ügyintézés	26
Információkérés	18
Egyéb	7
Összesen:	284

Ahogy a táblázatból is kiderül, az anyagi problémákkal küzdő családok túlsúlyban (45 %) vannak az ide forduló családok között. Ezt követi a családi-kapcsolati konfliktusok (13 %) megoldásához segítséget kérő családok száma, illetve a lelki-mentális problémák megléte.

Az anyagi problémák megoldásában, első körben a kerületi támogatások igénybevétele lehet a segítség, így a szociális rendeletben meghatározott támogatásokhoz való hozzájutás és közvetítés az egyik legmeghatározóbb feladat a családsegítés folyamatában. Információkért is többen keresik fel az intézményt, illetve ügyintézéshez is több esetben tudtak segítséget adni.

Fontos kiemelni, hogy ezen a mutatók kizárólag az **elsődlegesen hozott problémákat** jelenítik meg. A tapasztalatok azt mutatják, hogy túlnyomó többségben egy, akár szociális ügyintézésrel vagy anyagi támogatás igénylésével induló folyamat során a segítő kapcsolat kialakításával, a bizalom elmélyülésével másodlagos problémaként merülnek fel generációk közötti konfliktusok, családtagok együttéléséből adódó ellentétek, konfliktusok, párkapcsolati és gyermeknevelési elakadások, kezeletlen pszichiátriai problémák. Ennek következtében, egy egyszerűen induló családsegítési ügyből is akár éveken át tartó eset alakulhat ki.

Az igénybe vevő családok csoportosítása családi összetétel alapján:

Családi összetétel szerint	2019
Gyermekes család	89
Gyerek nélküli család	49
Egyszülős család	52
Egyedül élő	94
Összesen	284

A családi összetétel alapján az ügyfelek többségét hosszú évek óta az **egyedülálló** (33 %) alkották, de az ideai statisztikában már azt látjuk, hogy a **gyermekes** (31 %) és **egyszülős családok** (18 %) száma is jelentős. Az egyszülős és ezáltal egykeresős családok gyakrabban küzdenek anyagi problémákkal, de egyedülálló anyaként/apaként komoly kihívás a gyermeknevelés is, hiszen több feladat és megoldandó élethelyzet kerül előtérbe, amelyet egyedül kénytelen a szülő kezelni.

b) Adósságkezelési tanácsadás

Mivel az utóbbi időben lecsökkent az adósságkezelési tanácsadást és az álláskereső tanácsadást igénybevevők száma, ezért az ideai évtől ezeket a feladatokat már nem kijelölt koordinátorok végzik, hanem minden családsegítő végez ilyen feladatokat, ha felmerül ennek igénye. Az adósságkezelés célja, hogy a kerület adósságokat felhalmozott lakosait segítse díjhátralékuk csökkentésében és – lehetőség szerint – azok megszüntetésében. Az adósságkezelési tanácsadás lényegében egy együtt gondolkodási folyamat az ügyféllel annak

érdekében, hogy miként lehetséges az adósságot minimális mértékűre csökkenteni a lehetséges erőforrások (például a család meglévő jövedelme, természetes támaszok – rokonok, ismerősök – segítsége, rendszeres, de nélkülözhető kiadások csökkentése, az adósság jogosultjai – közművek, energiaszolgáltatók, társasházak által nyújtott kedvezmények (kamatelengedés, részletfizetési lehetőség) stb.) – maximális felhasználásával. Az adósságkezelési támogatás elsősorban azoknak az adós háztartásoknak jelent segítséget, amelyek rendelkeznek bizonyos mértékű fizetőképességgel, és a kapott támogatással az adósságuk rendezhető.

A tanácsadás során **kétféle anyagi támogatás elérésében** tudták segíteni ügyfeleiket:

- **Önkormányzati támogatás**, amely minden típusú hátralékra igényelhető
- Hálózat Alapítvány által nyújtott **hátralékkiegyenlítő támogatás**, ami csak a víz-csatorna-szemét díj, valamint a távfűtés díjára terjed ki, illetve felmondott bérleti jogviszony esetén krízistámogatást nyújt az elmaradt bérleti díj rendezésére.

Ezekon felül természetesen felmérésre kerül az is, hogy milyen önkormányzati illetve alapítványi, kormányzati támogatásokra jogosult még a család, amelyek a mindennapi megélhetést könnyíthetik meg számukra, vagy az önrész fizetésében tud segítséget nyújtani (Katolikus Karitás, Nyugodt Szív Alapítvány).

Önkormányzati támogatás

A 2019-es évben **4 támogatást** továbbítottak a Budavári Önkormányzat felé. Mindegyik pozitív elbírálásban részesült.

A Hálózat Alapítvány támogatása

Az utóbbi években nagymértékben lecsökkent a Hálózat Alapítványhoz benyújtható kérelmek száma, mivel szigorodtak az igénybevétel feltételei. A Hálózat Alapítványhoz 2019. január 1. és 2019. december 31. között **5 támogatási kérelmet** nyújtottak be az ügyfelek számára, ebből **3 hátralékkiegyenlítő támogatásra**, **2** – ahol a bérleti jogviszony felmondásra került – **krízistámogatásra** irányult.

Társintézményekkel, szolgáltatókkal való kapcsolat

Az elmúlt évekhez hasonlóan továbbra is pozitív és zökkenőmentes együttműködést tapasztalhattak a társasházak részéről. Több esetben a közös képviselő tájékoztatja az adóst a működő adósságkezelési szolgáltatásról.

Továbbra is szakmaközi megbeszéléseket szerveznek a Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Gazdasági Műszaki Ellátó és Szolgáltató Szervezet (a továbbiakban: GAMESZ) **Bérleményüzemeltetési osztályával**, de egyes hátralékos esetekben havi rendszerességgel egyeztetnek. 2 esetben sikerült megelőzniük a felmondott bérleti szerződésből adódó esetleges kilakoltatást. Mindkét esetben sikerült az ügyfélnek rendeznie a tartozást és bérleti szerződést kötni.

c) Adományok

2019-ben szoros kapcsolatot ápoltak a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal, a Magyar Vöröskereszt I. kerületi szervezetével és a Katolikus Karitással. Ennek eredményeként főleg tárgyi adományokkal (tanszer, hűtő, bútorok, füstérzékelő) és tartós élelmiszer-csomagokkal tudták segíteni az idefordulókat.

d) Klubok, csoportok

2019-ben a családsegítés folyamatát és a **prevenziót** nagymértékben segítő klubok és csoportok a következők voltak:

Szülők klubja

Az intézmény immár 16 éve ad teret, támogatja, szervezi az I. kerületi Szülők Klubját. Célja a kerületben élő szülők kapcsolatának gyarapítása, mely egyfajta preventív szolgáltatást is jelent. Összejöveteleiket általában édesanyák látogatják, de előfordult édesapa érdeklődése is. A klub állandó tagjainak száma ebben az évben 14 fő, általában 8-10 fő látogatja a programjaikat.

Minden alkalomra egy előadással készülnek egy előre megbeszélt témában. Önként vállalva egy szülő felkészül, majd rövid előadás után beszélgetnek együtt az adott témáról. Ebben az évben kétszer külsős előadók is érkeztek a Magyar Máltai Szeretetszolgálattól. Keresik a hagyományokra és kulturális értékekre épülő alkalmakat, ezért rendhagyó alkalmakként szerepelnek az ünnepi kézműves foglalkozások és az évente egyszeri közös séta a kerületben.

Témáik, előadásaik:

Január: A szülő, mint ember – pszichológus előadása

Február: Apák szerepe a családban 1. rész

Március: Apák szerepe a családban 2. rész

Április: Kütyük és gyermekek 1. rész – Magyar Máltai Szeretetszolgálat előadása

Május: Kütyük és gyermekek 2. rész – Magyar Máltai Szeretetszolgálat előadása

Június: Kulturális séta a Budai Várban

Szeptember: Szenvedélybeteg a családban

Október: Adósságkezelés, háztartásvezetés

November: Vallások és kultúrák – izraeli utazásról vetítés, bemutatás

December: Adventi kézműves foglalkozás

Kézműves csoport

A 2019-es évben is tovább folytatódott a nagy sikerű Kézműves csoport működése. A kerületiek nagyon szeretik a foglalkozásokat, amelyeket plakátokon, honlapon és közösségi oldalakon is meghirdetnek, melynek köszönhetően egyre szélesebb körből kerülnek ki a résztvevők. Nagycsaládosok, egyszülős családok, egyedülállók, nyugdíjasok, kamaszok és a közösségi ellátásban gondozottak közösen alkotnak, beszélgetnek, ismerkednek az alkalmakon. Az átlagos létszám alkalmanként 15 fő. Igyekeznek mindenki által elkészíthető, hasznos, az évszakoknak és ünnepeknek megfelelő alkotásokat készíteni, valamint új technikákkal megismertetni a csoporttagokat.

2019-ben az alábbi dísz- és ajándéktárgyak készültek:

Január: sarkvidéki állatok különböző technikákkal (csipesz és toboz állatok)

Február: Valentin napi szívecske és üveges mécses tartó

Március: gyöngyös életfa és tavaszváró papír virágcsokor

Április: húsvéti kosárka és „mágikus” csipesz

Május: fű-fej és egyedi pecsétek

Szeptember: asztali tolltartó és kavics-hűtőmágnes

Október: álmofogó és tézta-lánc

November: az újrahasznosítás jegyében madáretető és falevél képek

December: karácsonyi ablakdísz, illatos-narancsos függő és földimogyoró díszek

Krisztina önségítő klub

A Krisztina Klub az elmúlt évben továbbra is önségítő csoportként működött. A résztvevők számára az intézményben a kereteket és a helyszínt biztosítják. A csoporttagok nagy részét a nyugdíjas korosztályú értelmiségiek alkotják, de nyitottak a fiatalabb korosztály felé is. A heti találkozásuk alkalmával előre meghatározott tematika alapján dolgoznak fel egy-egy művészettel, tudománnyal, történelmi korról kapcsolatos témát, illetve időnként meghívnak külső előadót is.

A klub a hétfői napokon 15:45 – 17:15-ig működik, általában 8 fő részvételével. 2019-ban 33 alkalommal találkoztak az Attila úti telephelyen.

Budavári Bogar-Ászok

A csoportot etnomológus vezeti, aki szakmai munkájával segíti a csoport működését. Kollégája és csoportvezető társa iskolai szociális segítő. A csoport témája: „Karnyújtásnyira a természet”, ahol legfőbb cél a bogarak élővilágának megismertetése a gyerekekkel, akik a 10-13 éves korosztályból kerültek ki. A találkozásokra havonta két alkalommal került sor, melynek időtartama 1,5 óra volt. A foglalkozások a Budavári Szociális és Gyermejkölési Szolgáltatási Központ nagy szobájában **14 gyermek részvételével zajlottak.**

A nyári szünet utolsó előtti foglalkozásán a csoport közös erővel a Magyar Földrajzi Múzeum pályázatára „bogárhotel” készített. A gyerekek nagyon élvezték, hogy saját kezükkel hozhatták létre a méheknek szánt menedéket. **A kiírt pályázaton az általuk készített „menedék” első helyezést ért el.** A 2018/2019. év foglalkozásait a Magyar Természettudományi Múzeumban tett látogatás zárta le. 2019 szeptemberében a nyáron megbeszéltek szerint újraindult a csoport, de már csak 8 gyerek részvételével, 7 gyermek nem tudta folytatni a foglalkozások látogatását más szakkörökön való részvétel miatt. A kisebb létszám miatt a maradék 6 foglalkozáson az elmúlt időszakban tanultakat ismételték a gyerekek. A 2019. év utolsó foglalkozásán meghívva a régi tagokat is, a bogárhotel verseny okleveleit osztották ki egy vidám beszélgetős délutáni foglalkozás keretében.

Család és Gyermejkölési Központ – 1012 Budapest Attila út 89.

A Budavári Szociális és Gyermejkölési Szolgáltatási Központon, mint intézményen belül 2016. január 1-től kötelezővé vált a Család és Gyermejkölési Központ létrehozása, amely új, speciális szolgáltatások bevezetését is jelentette a hatósági ügyekben felelős esetmenedzseri munka mellett. Ez az elmúlt három évben sokat változott és fejlődött.

2019-ben leginkább az óvodai-és iskolai szociális segítség kialakítása kapott nagy hangsúlyt. Az idei évben összesen 9 fővel bővült a Gyermejkölési Központ csoportja, ebből 4 fő óvodai-és iskolai szociális munkát végez, 1 fő terápiás munkatárs, 2 fő esetmenedzser, 1 jogi tanácsadó, valamint 1 fő szociális asszisztens. Az esetmenedzserek 4 órában egyéb feladatot is végeznek: jelzőrendszeri tanácsadói munkát, illetve szociális diagnózis készítést.

A Család és Gyermejkölési Központ jelenlegi szolgáltatásai:

1. Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységek

2. Észlelő- és jelzőrendszeri koordináció
3. Kapcsolattartási ügyelet
4. Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat
5. Óvodai- és iskolai szociális munka
6. Kórházi szociális munka
7. Szociális diagnózis készítés
8. Pszichológiai szolgáltatás
9. Család- és párterápia, mediáció
10. Jogi tanácsadás
11. Prevenációs gyermekcsoportok:
 - Zero to Hero
 - Virgoncok

1. Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységek

A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységeket az esetmenedzserek végzik. A feladatukhoz tartozik, hogy amennyiben a gyermekjóléti szolgálat az alapellátás keretein belül nem tud megfelelő segítséget nyújtani egy családnak egy gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében, az esetmenedzserrel közösen hatósági intézkedésre tett javaslatot fogalmazznak meg a gyámhatóság felé. A javaslatot a Gyermekjóléti Központ munkatársa küldi el a gyámhivatal részére. A javaslat lehet védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, illetve nevelésbe vétel.

Az esetmenedzseri tevékenységhez tartozik továbbá a családba fogadással családhoz került gyermekek és az utógondozás alatt álló gyermekek és családjaik nyomon követése és az ezzel kapcsolatos feladatok ellátása.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés indulhat a gyermek/szülő kérelmére, a család- és gyermekjóléti szolgálat/központ, vagy más hatóság/intézmény/személy kezdeményezésére, illetve hivatalból a gyámhivatal intézkedésével, vagy más beutaló szerv, a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság, a büntetés végrehajtási intézet parancsnoksága intézkedése alapján. A Gyermekjóléti Központ az ideiglenes hatályú elhelyezésre irányuló javaslata során vizsgálja, hogy van-e a gyermek nevelésére alkalmas, azt vállaló különélő szülő vagy más hozzátartozó, illetve személy. Amennyiben van, erre javaslatában felhívja a gyámhivatal figyelmét.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre kerületünkben ritkán kerül sor, 2019-ben **három** olyan eset volt, ahol végül a gyámhivatal, illetve a rendőrség indította el az azonnali **ideiglenes hatályú**

elhelyezést, mivel mindkét esetben a gyermek súlyos veszélyeztetettségének lehetősége állt fent.

Védelemben vételi javaslatra való felkérést gyakran küld a Gyermekjóléti Központ felé a gyámhivatal. Ekkor 15 napon belül javaslatot kell tenni arra, hogy szükségesnek látja-e az esetmenedzser a gyermek védelemben vételét. Amennyiben nem szükséges a védelemben vétel, a családsegítő gondozza tovább a családot alapellátás keretein belül. Amennyiben védelemben vételre kerül sor, a gyámhivatali tárgyalás és a gyámhivatal által megküldött védelemben vételi határozat után az esetmenedzser elkészíti a gondozási-nevelési tervet, és ezután a Központ lesz a felelős a további esetvitelért. Az intézmény felé az iskoláknak jelzési kötelezettségük van igazolatlan hiányzások esetén. Amennyiben az **igazolatlan hiányzások száma meghaladja az 50 tanórát**, a **gyermek kötelező védelemben vételét** rendeli el a gyámhivatal. Ekkor is az esetmenedzser lesz a felelős az esetért, és ugyanúgy jár el, mint egyéb esetekben a védelemben vétel kapcsán.

Az idei évben is magas volt a **magántanulói kérelmek** száma. A gyermekek egy része iskolászerűen működő tanulócsoporthoz jár, ezek az iskolák jellemzően nem a frontális oktatást részesítik előnyben. Ebben a formában ezeket a kérelmeket tudtuk támogatni, mivel a gyermekek érdekei és szükségletei álltak a szülői kérelmek középpontjában. A 2020/2021-es tanévtől megszűnik a magántanulói státusz, helyette a szülő egyéni tanrendet kérelmezhet a tanévet megelőző június 15-ig.

Évek óta tendencia a hosszan elhúzódó válóper mellett megjelenő krízis, amely végeláthatatlan harcot jelent a szülők között, és ez az idei évben sem volt másként. Ezekben az esetekben több szakember közös munkájára van szükség (gyermekpszichológus, családterapeuta, mediátor, esetleg pszichiáter, addiktológus). Sajnos sok esetben nem a közös megegyezés a cél, így nehéz a beavatkozás ezen a ponton. Fel kell hívni a szülők figyelmét arra, hogy a legfőbb cél a gyermekek védelme kell, hogy legyen. Több alkalommal családterápiát, mediációt alkalmaztak azokban az esetekben, ahol még a szülők együtt éltek, de a családon belüli konfliktust nem tudták megfelelően kezelni, illetve olyan esetekben, ahol a szülő és a kamasz gyerekek közötti konfliktusok eszkalálódtak olyan mértékben, amely veszélyeztette a mindennapi életvitelüket. Úgy tűnik, hogy sokan hajlandóak tenni azért, hogy javuljanak a családon belüli kapcsolataik, és amennyiben ez a motiváció a változásra valódi és nem csak kötelező előírás, sok esetben tényleges javulás várható a terápia befejezése után.

A feladatmegosztás fokozott együttműködés kialakítását követeli meg a szolgálatok és a központok között, valamint a központok részéről szakmai támogatás nyújtását írja elő a szolgálatok irányába. A központi feladatellátásban az esetmenedzserek segítik a gyámhivatalok munkáját a megalapozott, pontos, naprakész adminisztráció előkészítésével a gyermekek védelme érdekében.

A hatósági ügyekben érintettek statisztikai mutatói 2019-ben:

	Fő
Gyermekek száma összesen	264
Családok	185
Veszélyeztetett gyermekek	95
Védelembe vétel	18
Utógondozás	1
Ideiglenes hatályú elhelyezés	3
Nevelésbe vétel	3

A Család és Gyermejkölési Központ 2019-ben **védelembe vétel** keretén belül összesen **18** gyermeket gondozott a kerületben, ez 14 családot érintett.

A veszélyeztettség oka a szülők életvezetési problémái, a helytelen nevelési attitűdök, kapcsolattartási problémák, igazolatlanul mulasztott órák, valamint a családi konfliktusok voltak.

A védelembe vett eseteken kívül a gyámhivatal 15 család esetében küldött megkeresést védelembe vételre való javaslattétel céljából. Ezekben az esetekben végül nem került sor hatósági intézkedésre. Ennek oka a megfelelő együttműködés, a gyermek helyzete nem bizonyult olyan veszélyeztetettnek, hogy védelembe vételre kerüljön sor. Néhány esetben kiderült, hogy nem a kerületben tartózkodnak életvitelszerűen, így továbbítani kellett más kerületbe az esettel kapcsolatos jelzést és dokumentációt.

Öt alkalommal a családsegítők kérték esetmenedzser segítő jelenlétét olyan esetekben, ahol végül alapellátásban gondozták tovább a családot. Néhány esetben elindult a védelembe vételi folyamat, de a tavalyi évben még nem született jogerős határozat, így nem szerepelnek a számadatok között.

Az esetmenedzser és a családsegítő esetmegbeszélést, esetkonferenciát tart a probléma, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

A hatósági ellátásban érintettek életkori megoszlása:

	Védelembe vétel	Utógondozás, szakellátásból kikerült	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Összesen
0-2 éves			1		1
3-5 éves	3			1	4
6-13 éves	9	1			10
14-17 éves	6		2	2	10
Összesen	18	1	3	3	25

A 6-17 éves korosztály adja a hatósági eljárásban érintettek 80 %-át, és az eljárásokat tekintve a védelembe vétel dominál, amely a legenyhébb hatósági intézkedésnek minősül.

A védelembe vétel során közös családlátogatás alkalmával a gyermek és a család motiválása, szakszerű segítése, a veszélyeztetettséget okozó problémák megszüntetése és a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése a cél.

2. A Család és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásainak adatai

Szolgáltatás típusa	Igénybevevők száma (fő)	Alkalmak száma
Kapcsolattartási ügyelet	17	41
Készenléti szolgálat	8	26
Kórházi szociális munka (kerületi orvosi, védőnői jelzések)	6	6
Szociális diagnózis	4	8
Pszichológiai tanácsadás	71	476
Családterápia, párterápia	17	65
Mediáció	13	12
Jogi tanácsadás	74	79
Prevenációs gyermekcsoportok	14	28

Jelzőrendszeri tanácsadó és koordinációs szolgáltatás

Az intézményben 1 kolléga látja el a jelzőrendszeri tanácsadói feladatokat, aki a bejövő jelzések nyomon követése mellett szervezi a szakmaközi megbeszéléseket, esetleges esetkonferenciákat. A Gyvt. 40. § (1)-(2) bekezdése szerint a család- és gyermekjóléti szolgálat felelőssége a jelzőrendszer első védvonalának kiépítése, különös tekintettel a Gyvt. 40. § (2) bekezdés a)-b) pontjára, mely szerint a gyermekjóléti szolgálat folyamatosan figyelemmel kíséri a településén élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét, meghallgatja a gyermek panaszát és megteszi a szükséges intézkedéseket.

Szakmaközi megbeszélésekre 2019-ben 10 alkalommal került sor a következő intézmények képviselővel, munkatársaival:

- a Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsődével,
- a Brunsvik Teréz Budavári Óvodák Toldy utcai telephelyének munkatársaival, 2 alkalommal,
- a Brunsvik Teréz Budavári Óvodák Iskola utcai telephelyének munkatársaival, 1 alkalommal,
- a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat I. Kerületi Tagintézményének iskolapszichológusával,
- az I. kerületi iskolai bűnmegelőzési tanácsadóval,
- az I. kerületi területi védőnőkkel,
- a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat I. Kerületi Tagintézményének iskolapszichológusaival,
- a GAMESZ Bérleményüzemeltetési osztályának munkatársaival,
- a BRFK I. kerületi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztályának munkatársaival,
- valamint a kerületi iskolai védőnőkkel.

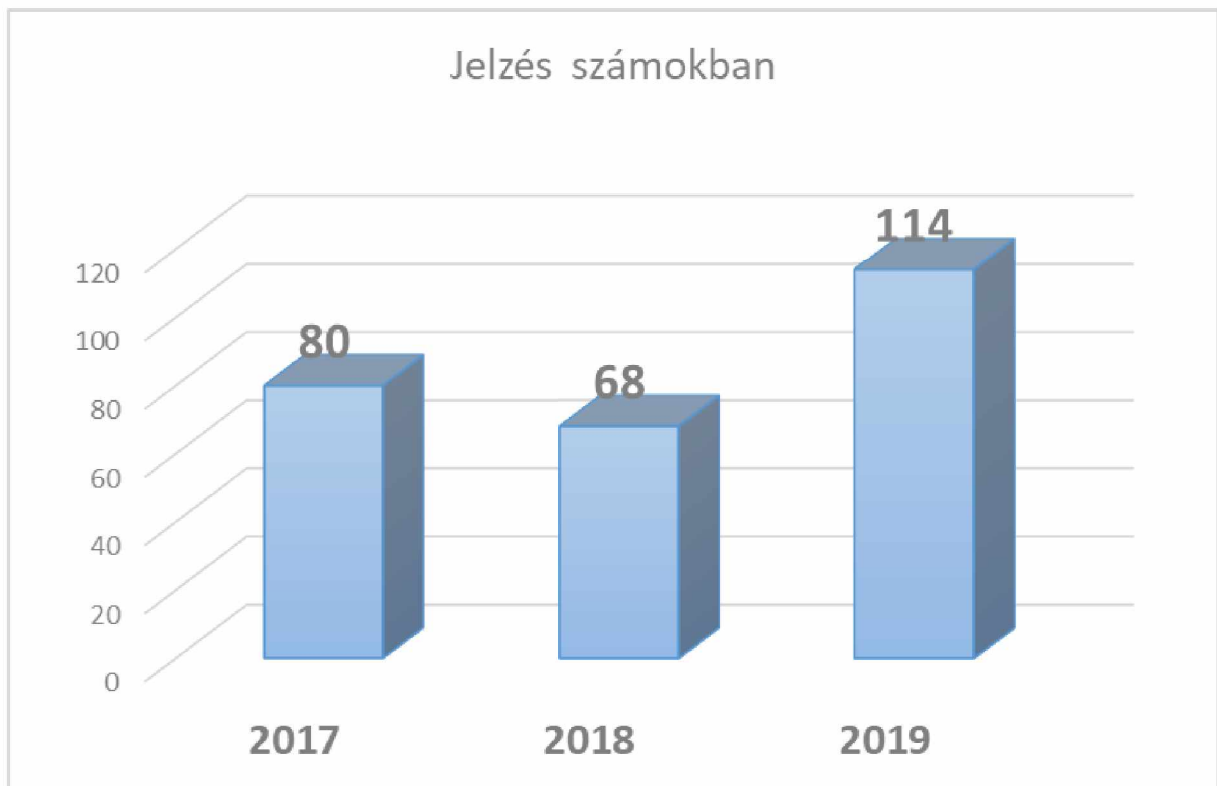
Esetkonferencia 4 alkalommal került megrendezésre a tavalyi évben, melyen az érintett ügyfelek, segítő szakemberek, családtagok vettek részt.

A **Gyermekvédelmi Tanácskozásra** 2019. február 27-én került sor, mely a 2018-as év jelzőrendszeri munkájának értékelésén kívül az óvodai és iskolai szociális segítség gyakorlati kialakítására koncentrált.

Együttműködési megállapodást kötöttek a Budapesti Regionális Krízisambulanciával (a továbbiakban: Krízisambulancia), akik több alkalmas előadássorozatot terveztek lebonyolítani,

melynek első részét megtartották az intézményben, erre az alkalomra a kerületi védőnőket is meghívták, az előadás témája a párkapcsolaton belüli bántalmazás volt.

A jelzések száma emelkedett 2017-2019 között, de még ezekben a számokban is lehetne növekedést elérni. Nagy problémát jelent, hogy az intézmények akkor tesznek jelzést, ha már nagyon komoly krízis van a családban, és a segítségnyújtásra kicsi a mozgástér.

2019. január 1-től 2019. december 31-ig összesen **114 darab jelzés** érkezett, ebből **78 kiskorúakkal, 36 felnőtt** korúakkal volt kapcsolatos.

	Észlelő- és jelzőrendszeri tag	Kiskorú	Felnőttkorú
1.	Egészségügyi szolgáltatást nyújtók (házi orvos, házi gyermekorvos, kórházi szociális munkás)	5	3
2.	Egészségügyi szolgáltatást nyújtók: védőnői szolgálat	5	2
3.	Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók (gyermekjóléti szolgálat, gyermekjóléti központ, gondozási központ, közösségi ellátás)	12	2
4.	Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	5	-
5.	Köznevelési intézmény	30	-
6.	Rendőrség	9	7
7.	Állampolgár, gyermek érdekeit képviselő társadalmi szervezet	7	18
8.	Önkormányzat, jegyző, gyermekjogi képviselő, betegjogi képviselő	-	3
9.	Gyámhivatal	5	1
	Összesen	78	36

A legtöbb jelzés a köznevelési intézményektől érkezett, ezen kívül jelentős a száma a gyermek és felnőtt ügyfelek esetében a szomszédoktól, ismerősöktől beérkezett segítségkéréseknek is.

Ha a jelzésekben megjelölt problémákat nézzük, akkor az életvezetési probléma (25 %) és az iskolai hiányzások (22 %) dominálnak.

A jelzések 8 esetben szülői elhanyagolásról szóltak és 9 esetben bántalmazásról, melyeknek nagyon nehéz a felismerése (a családok, hozzátartozók titkolják) és a kezelési folyamata is. Ennek kapcsán fejlődtek a kollégák a Krízisambulancia munkatársainak szakértelme mellett.

Problématípus: 1.környezeti hatások	81
Anyagi nehézségek, munkanélküliség, ügyintézésben segítségkérés	7
Életvezetési probléma	29
Lakhatási probléma (kilakoltatás veszélye, elégtelen lakáskörülmények)	7
Gyermeknevelési probléma	3
Egészségügyi probléma, szülők betegsége	9
Családi-kapcsolati konfliktus	5
Szülők vagy a család életvitele, szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés	3
Szülői elhanyagolás (fizikai, lelki)	8
Családon belüli bántalmazás (fizikai, lelki, szexuális)	3 lelki, 6 fizikai
Iskolai kirekesztés, erőszak, kortárs csoport negatív hatása	1
Problématípusok: 2. magatartási problémák, teljesítményzavar	33
Iskolai hiányzás, gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	24+1
Bűncselekményt elkövető fiatalok	8

3. Kapcsolattartási ügyelet

A Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ Család és Gyermekjóléti Központja kapcsolatügyeleti szolgáltatást nyújt. A szolgáltatást abban az esetben vehetik igénybe a családok, ha a gyermek **életvitelszerűen kerületünkben él a gondozó szülővel**, illetve amennyiben a bíróság – közös megállapodással – így határozott. Bejelentett lakóhely/tartózkodási hely nem feltétel. A szolgáltatás igénybevételének feltétele **bírósági ítélet, végzés vagy gyámhivatali jogerős határozat**, amelyben a kapcsolattartás megvalósítójaként az illetékes gyermekjóléti központ került megjelölésre. Az intézményben lévő fejlesztő eszközöket, játékokat használhatják a kapcsolattartásra érkezők, illetve hozhatnak magukkal játékot.

2019. január 1-től 2019. december 31-ig az intézményi megállapodás szerint péntek délután 14 és 18 óra között, illetve alkalmanként, pótlás esetén ettől eltérő időpontban

- **összesen 41 alkalommal, 56 találkozás lebonyolításában segítettek**
- **5 család vette igénybe a felügyelt kapcsolattartást.**

A kapcsolattartásokról minden alkalommal készül dokumentáció:

- jelenléti ív, amelyet aláír a gondozó szülő és a kapcsolattartásra jogosult szülő is,
- valamint a kollégák feljegyzést készítenek arról, hogyan alakult a gyermek/gyermekek és a szülő között a kapcsolat az ott töltött idő alatt.

Ezen kívül a kapcsolattartásra jogosult és a kapcsolattartásra kötelezett hozzátartozók részére is biztosítanak lehetőséget, hogy bármely alkalommal írásban megjegyzést tegyenek.

A gyermek és a hozzátartozó közötti kapcsolat alakulásáról – amennyiben a bírósági vagy a gyámhatósági felkérés érkezik – hivatalosan tájékoztatják a hatósági szervezeteket. Tekintettel arra, hogy a bíróságok folyamatosan delegálják a családokat a felügyelt kapcsolattartásra, szükségessé válhat még 2020-ban egy másik nap kijelölése erre, mely esetében – mivel a tevékenység munkaidő után zajlik – céljuttatást kell fizetni a munkavállalóknak.

4. A gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat

A jelzőrendszeri készenléti szolgálat célja a család és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálatot állandóan hívható **telefonszám** biztosításával kell megszervezni oly módon, hogy a készenlétkben lévő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani vagy segítséget tudjon mozgósítani.

A feladatot az intézmény munkatársai a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 110. §-ában meghatározott, a készenlét szabályozása szerint, időszakos váltásban látják el. Készenléti szolgálat esetében az intézmény nyitvatartási idején túl nyújt információs segítséget a 24 órás telefonos készenléti szolgálat. A szolgáltatás nyújtása heti beosztású – hétfőtől-hétfőig tartó – forgó rendszerben, több esetmenedzser, illetve családsegítő kolléga által történik. A készenléti szolgálatot ellátó esetmenedzser vagy családsegítő az adott hét elején átveszi a készenléti mobiltelefont, továbbá az információs és adminisztrációs füzetet, melyeket a következő hét elején visszaszolgáltat. Az információs és adminisztrációs füzet a szolgáltatáshoz nélkülözhetetlen, valamint hasznos címeket, telefonszámokat, elérhetőségeket, adatokat tartalmazza, ezen felül hívás esetén ebbe kerül rögzítésre a hívás ideje, az igénybevevő adatai, a probléma és a segítő tevékenység rövid leírása is.

A munkatársak közül **2019-ben 9 fő vett részt a készenléti telefonos ügyeletben** felváltva, előre egyeztetett ügyeleti rendszerben. **Összesen 48 alkalommal fogadtak hívásokat** (2018-ban 36 hívás érkezett, amiből 23 hívás volt a kerületből érkező). Ezek közül néhány hívás más

kerületekből vagy vidékről érkezett, ilyenkor segítséget nyújtottak abban, hogy az adott településen kihez fordulhatnak. **A kerületből érkező hívások száma 26 volt.** Időnként előfordult, hogy munkaidőben jelentkeztek ezen a telefonszámon a saját kliensek.

A további esetekben a telefonon keresztül történt segítő beszélgetések, kríziskezelések elegendőek voltak. **A krízishelyzetekben nyolc fő, három család volt az érintettek száma.**

5. Óvodai- és iskolai szociális munka

Az óvodai és iskolai szociális segítés 2018. szeptember 1-től kötelező feladat minden család- és gyermekjóléti központban és a kerülethez tartozó oktatási-nevelési intézményekben. Az I. kerületben a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ óvodai- és iskolai segítő munkatársai látják el a szociális segítői feladatokat az óvodákkal, iskolákkal közösen meghatározott, és az iskola pedagógusai, gyermekei és a szülők számára elérhető időpontban.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

2019-ben az óvodai- és iskolai segítőik száma intézményükben 6 főre bővült. Egy munkatárs látja el az óvodákban a feladatot és négyen vannak jelen a kerületi általános iskolákban és gimnáziumokban, 1 fő GYED-en van.

Összesen 12 iskola van a kerületben, ebből két iskola egyházi fenntartású, egy alapítványi gimnázium. Az iskolaigazgatókkal való közös egyeztetés, a Gyermekvédelmi Tanácskozáson elhangzott tájékoztatás és a tankerület által nyújtott támogatás után sikerült minden kerületi oktatási intézménnyel együttműködési megállapodást kötni 2019 március végéig. Az együttműködési megállapodás előtt, illetve azzal párhuzamosan megkezdték az iskolák egyéni szükségleteinek felmérését, az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott szakmai ajánlás alapján. A megismert igények/szükségletek felmérését követően általános alapelveket igyekeztek megfogalmazni, mellyel az új szolgáltatást el tudják indítani az oktatási, nevelési intézményekben.

Team munka keretében kidolgozták az iskolai segítői tevékenység gyakorlati megvalósulásának lépéseit. Későbbiekben sikerült a kidolgozott anyagot összehangolni a 2019 júniusában megjelent „Útmutató az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

bevezetéséhez és gyakorláthoz az iskolában” szakmai ajánlással. Az így elkészült és a későbbiekben átdolgozott anyaggal kezdték meg az egyeztetést az oktatási intézmények igazgatóival a szolgáltatás gyakorlatban történő megvalósításáról. Az intézmények tantestületi éves/féléves értekezletén minden iskolában lehetőséget biztosítottak az egyéni, illetve az új szolgáltatás bemutatkozására. Folyamatos egyeztetések indultak ezt követően a segítő tevékenység beillesztésére az óvodák, iskolák belső működésébe.

Leginkább az óvodákban jellemző tendencia, hogy a pedagógusok szóban tesznek jelzést a segítő szakember felé, amikor jelen van az intézményben, de ezután írásban nem érkezik meg a jelzés az intézménybe. Az óvodákban **10 alkalommal** történt esetmegbeszélés vezetői értekezleteken és összesen 5 szülőkonzultáció volt. **Szóban 15-20 gyermekről jeleztek, írásban 5 gyermekről** érkezett jelzés. Az iskolákból összesen **23 gyermek** ügyében keresték meg a kollégákat a gyermekek, pedagógusok, **ebből 5 család volt I. kerületi.**

A lehetőségek és igények figyelembe vételével a következő szolgáltatásokat biztosítják az intézményekben:

Egyéni segítség keretein belül:

- Tanácsadás: a szülőknek a gyermeknevelésben és családi életet érintő problémákban, melyek az iskolai életben jelentkeznek
- Információnyújtás: a szociális ellátórendszer működéséről és ügyintézésben való segítségnyújtás
- Közvetítés: részvétel a szülő-pedagógus, pedagógus-gyermek, gyermek-gyermek közötti konfliktus megoldását segítő megbeszélésen
- Pedagógusok részére konzultációs lehetőség biztosítása, esetmegbeszélés

Közösségi munka keretein belül:

- Részvétel az intézmény által szervezett rendezvényeken, nevelőtestületi értekezleten, szülői értekezleten
- Szülői szervezetekkel való együttműködés kialakítása
- Partner intézményekkel való kapcsolattartás
- Pályaorientációs nap levezetésében való részvétel

Csoportban végzett munka keretein belül:

- Csoportban végzett prevenciós munka például: (K.I.A.B.Á.L) társasjáték, ENABLE program (online és offline zaklatások ellen)

- Az intézmény által szervezett programokban való részvétel
- Pedagógus kérésére gyermek megfigyelése csoporthelyzetben
- Az intézményben dolgozó szakemberek munkájának érdekében szakmai megbeszélés megszervezése

Az elmúlt egy év során a pedagógusokkal és az iskolaigazgatókkal történt bizalomépítésnek köszönhetően elmondható, hogy a közös munka megkezdődött. Több kolléga részt vett **képzésen**, ahol mediációs, resztoratív szemléletű módszereket sajátítottak el, illetve különböző csoportfoglalkozásos játékokat, amelyek prevenciós szemléletűek. Az év során tartottak **szakmaközi megbeszélést** az iskolapszichológusokkal, a kerületi védőnőkkel, az iskolai védőnőkkel, a rendőrökkel a jobb közös együttműködés céljával. A nyári szünetben az óvodai-iskolai segítők szervezésében napközis rendszerben működő **Erzsébet tábort szerveztek** a kerületi gyermekek részvételével, amelyre szintén pályázatot adtak be. A kerületi gyermekek táboroztatása céljából évek óta tartanak Erzsébet tábort az Erzsébet-program keretében.

6. Kórházi szociális munka

A cél az, hogy a gyermekjóléti központ, illetve gyermekjóléti szolgálat által biztosított kórházi szociális munka eredményeként felszínre kerüljenek azok az esetek, amikor a gyermek vagy szülője egészségi problémái mögött bántalmazás húzódik meg, így megelőzze ezeknek az eseteknek az évekig a felszín alatt, a családok otthonában rejtve maradását. Idejében felderítse és szakszerű ellátásban részesítse a gyermekjóléti szolgáltatás azokat a gyermekeket, akiknek a veszélyeztetettsége a családban előforduló elhanyagolásnak, fizikai, szexuális vagy lelki bántalmazásnak a következménye. Továbbá a szülők, nevelők ismerjék fel, ha a gyermekük nevelése során segítségre van szükségük, és éljenek annak igénybevételével.

Feladataik:

- a nőgyógyászati-szülészeti osztályon a válsághelyzetben lévő anyának és gyermekének segítséget nyújtson a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében,
- a gyermekosztályokon gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzéssel éljen a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat, illetve a hatóság felé, a további bántalmazás megakadályozása érdekében,
- az illetékességi területén működő kórházak felnőtteket ellátó, főként a pszichiátriai és a rehabilitációt végző osztályaival való együttműködés.

A család és gyermekjóléti központnak megállapodást kell kötnie az egészségügyi intézménnyel, amelyben rögzítik a kórházi szociális munka biztosításának kereteit, valamint az együttműködés módját. A legszorosabb kapcsolat a Szent János Kórház szociális munkásaival alakult ki, hiszen kerületünkben a betegek nagy részben ide kerülnek be, illetve a közösségi pszichiátriai ellátásban dolgozó kollégák kapcsolata a kórházak pszichiátria osztályán dolgozó szociális munkásokkal már több éves együttműködésre tekint vissza.

2019-ben elérték, hogy a munkatársak az elsők, akiket értesítenek, ha egy-egy, a kerületben lakó felnőttel vagy gyermekkel kapcsolatban problémák merülnének fel, vagy segítségre lenne szükségük. A szociális munkásokkal való kapcsolattartás gördülékenyen zajlik, és összeadva a tudásukat szélesebb körű szolgáltatást tudnak biztosítani. Összesen 6 jelzés érkezett egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézményekből és 7 jelzés a védőnői szolgálattól. Két alkalommal jeleztek felnőtt korú ügyében a házi orvosok.

Pozitív visszajelzések érkeztek a kapcsolatfelvételek során, láthatóan nagy segítséget jelent a kórházaknak, ha személyes kapcsolatot tudnak kiépíteni a kerület koordinátorával. Közvetlenebb, hatékonyabb lehet a segítségnyújtás és az esetleges intézkedés is.

7. Szociális diagnózis

2019. január 1-jétől a Szoc. tv. módosítása megváltoztatta a szociális diagnózis elvégzésével kapcsolatos rendelkezéseket, ennek elvégzése kötelező feladat lett a Gyermekjóléti Központokban.

A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény a család- és gyermekjóléti központok finanszírozáshoz kapcsolódóan központként 1 fő szociális diagnózis felvételét végző eszményvezetert ad a számított személyi létszámhoz. A létszám biztosítása során az intézményvezető hatáskörébe helyezi a döntést, hogy 1 fő végzi a munkát napi 8 órában vagy két fő osztott munkakörben.

A szociális diagnózist jelenleg két fő látja el 4-4 órában megosztott munkakörben. A diagnózis felvétele a kliens és családja önkéntes hozzájárulásán alapul. A diagnózis készítése az ügymenetben az a folyamat, amely megalapozza az egyéni fejlesztési és szolgáltatási terv elkészítését, amelynek során képet kaphatnak az egyén aktuális helyzetéről és állapotáról. A diagnózis egyfajta értékelési folyamat, amelyben az egyén életútját, önmagáról alkotott képét és a vizsgálatok eredményeit a diagnózist készítő és maga az érintett személy összeveti. A diagnózis során objektív és szubjektív adatok is felvételre kerülnek. Elkészítése önkéntesen vehető igénybe.

Szociális diagnózist az alábbi esetekben szükséges készíteni:

- a család és gyermekjóléti szolgálatnál megkötött megállapodás alapján nyújtott esetkezelés során a szolgálat szolgáltatásain kívül egyéb szociális szolgáltatás vagy gyermekjóléti alapellátás – ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását – igénybevétele látszik szükségesnek az egyén és családja támogatására,
- az egyén közvetlenül a család és gyermekjóléti központnál kér segítséget problémái megoldásában – ide nem értve a központ speciális szolgáltatását igénylőket,
- a család és gyermekjóléti szolgálat vagy központ munkatársa egy igénylője vonatkozásában annak elkészítését kéri,
- a Szoc. tv. 64. § (2) bekezdése szerinti jelzőrendszer tagja kezdeményezi a diagnózis elkészítését.

A **2019. évben négy darab** szociális diagnózis készült el, aminek elkészítése 3 találkozás és nagyjából összesen 6 óra volt, valamint az ezzel kapcsolatos adminisztráció. Mivel igénybevétele önkéntes, így kevés kliens kéri ezt a fajta szolgáltatást. Valószínűsíthető, hogy mivel az ügyfél egy adott problémával érkezik, annak a megoldásában kér konkrét segítséget gyorsan, és nem érzi, hogy szüksége lenne egy teljes körű szociális helyzetértékelésre.

8. Pszichológiai tanácsadás

2019-ben 71 személy, 476 alkalommal vette igénybe a pszichológiai szolgáltatást. Az előző évhez (2018-ban 27 személy 179 alkalommal kért segítséget) képest **emelkedett az éves esetszám**. Ez a növekedés egyrészt köszönhető annak, hogy intézményben töreksenek a kliensek problémáinak interdiszciplináris megközelítésére. A Család és Gyermekjóléti Szolgálattal, a Család és Gyermekjóléti Központ munkatársaival, valamint a Közösségi Pszichiátriával szorosan együttműködve, egymás szaktudását segítségül hívva komplex szolgáltatáscsomagot tudnak a kliensek számára ajánlani. Az elmúlt évben megnőtt azoknak az eseteknek a száma, amikor kollégák pszichológus bevonását látták indokoltnak.

A gyermekpszichológiai ellátásban megjelenő esetszám emelkedésében másik számottevő tényező a komplex esetvezetés, amely során nem csupán a gyermek részesül pszichológiai segítségnyújtásban. A gyermekek esetében minden alkalommal, az eset természetétől függő mértékben a szülőket is bevonják a pszichológiai munkába. A szülő konzultációs alkalmak végig kísérik párhuzamosan, esetenként közös alkalmakkal, a gyermekkel folytatott tanácsadói munkát. A konzultáció fókuszában a szülő-gyermek kapcsolat áll, melynek nagy jelentőséget tulajdonítanak a gyermek problémáinak kialakulásában.

Problématípusokat tekintve a gyermekpszichológiában a gyermekek beilleszkedési és magatartási zavaraival kapcsolatos problémák kerültek előtérbe, míg a felnőttekkel való munkában inkább családi-, párkapcsolati problémákkal voltak hangsúlyosak, de számottevő volt a lelki-mentális gondokkal jelentkező kliensszám is. Ahhoz, hogy valamilyen változást tudjanak elérni, ezeket a helyzetüket sokszor nem reálisan látó, nehezen változtató klienseket csak komplex szolgáltatási csomaggal (családgondozás + pszichológiai segítségnyújtás + közösségi ellátás) tudták segíteni.

A pszichológiai szolgáltatások kiemelt területe az intézményben megforduló pszichiátriai betegek ellátása, melyben az egyéni támogatás sokszor egészül ki csoportos támogatási formákkal. A pszichoedukációs tanácsadáson kívül strukturált csoportfoglalkozással egészítik ki a klienseknek nyújtott gondozási tevékenységet.

9. Család- és párterápia, mediáció

A **családterápia** olyan pszichoterápiás irányzat, amely a családi problémákat, családon belüli működési zavarokat a családi kapcsolatrendszeren keresztül közelíti meg, és próbálja kiigazítani. Módszerében sokkal inkább a jelenre fókuszál, mint más pszichoterápiák, ugyanakkor felismeri a múltbeli történések, kommunikációs és kapcsolati minták hatását is. Fő jellemzői a rendszerszemlélet, a kommunikációs minták és az egymást követő viselkedési szokások szerepének hangsúlyozása, valamint a családi életciklusokban való gondolkodás.

A társas viszonyokat elkerülhetetlenül befolyásolja az egymáshoz való kapcsolódás mikéntje, az egyének közötti kommunikáció. A viszonyulást a kommunikáció mellett a viselkedési minták, az egymást követő megnyilvánulások mutatják meg. A családban kialakult jellemző működési módot tehát részben ezek a berögződött viselkedési szokások határozzák meg és tartják fent, amelyek, ha nem támogatóak, következményei és okai is lehetnek a családon belüli problémáknak. Egy családterápiás folyamat általában 6-25 ülésben zajlik a probléma természetétől függő gyakorisággal. Kezdetben hetenkénti, kéthetenkénti, majd havonkénti gyakorisággal.

Intézményünkben négy munkatárs végez családterápiát, párterápiát. **2019-ben összesen 8 családdal** folytattak terápiás üléseket, **65 alkalommal**. Néhány családdal hosszan tartott az együttműködés, 15-20 alkalommal találkoztak közösen, néhány családdal az első alkalom után véget ért a folyamat. Decemberben 1 fő 4 órás családterapeutával bővült a munkatársi kör, így a jelentkező igényekre jobban tudnak koncentrálni.

A **mediáció** egy speciális konfliktuskezelő módszer és folyamat, amelynek lényege, hogy a két vagy több fél vitájában, a konfliktusban állók beleegyezésével egy semleges, harmadik fél (mediátor) jár közben. A mediátor segít tisztázni a konfliktus természetét és olyan megoldást találni, amely az érintettek számára kielégítő.

A párokat a válással kapcsolatos átmeneti élethelyzetben a zavarodottság, a kudarc, a bűntudat, a düh és az ambivalencia érzése árasztja el. Az érzelmi terhek megnehezítik a felnőttek döntéshozását a vagyon megosztásában és a gyermek elhelyezése kérdésében. Ha a felek nem tudnak megegyezni, akkor a végső döntést a bíró hozza meg autoriter módon. A családi mediáció ezen a ponton léphet be a bírósági eljárást megelőző, vagy akár bírósági per szüneteltetésével egybekötött kiegészítő elemeként, mint olyan folyamat, melynek során szerephez juthatnak a szorongások, félelmek, annak érdekében, hogy jobban érthetővé válják a felek mögöttes érdeke, ellentétes látásmódja. Különösen javasolt a mediáció a tönkrement, elrontott házasságok eseteiben, amikor a felek már képtelenek segítség nélkül kommunikálni egymással, amikor már az indulatok és negatív érzelmek elhatalmasodtak. A magánéleti jogviták leggyakoribb ügycsoportja a válás indítása, a vagyonmegosztás, a gyermekelhelyezés körüli vitás ügyek mediátor szakértő segítségével történő rendezése.

Mediációt jelenleg három fő végez. **Összesen 6 családdal** dolgoztak, akikből két családot védelemben vétel során köteleztek az együttműködésre, egy családnál esetkezelés mentén alkalmazták, és három család önkéntesen vette igénybe a szolgáltatást. A családokkal általában három alkalommal folytatnak mediációs ülést, egy alkalommal 2-3 óra időtartamban.

10. Jogi tanácsadás

Az ingyenes jogi tanácsadást **2019 februárjától 74 fő** vette igénybe, ami **110 találkozást** (2018-ban 57 találkozás) jelentett az ügyfelekkel. A jogi tanácsadást ezen felül munkatársak is igénybe veszik az éppen futó eseteik kapcsán, illetve az aktuális gyermekvédelmi jogszabályváltozásról a jogász előadást tart a kollégáknak, ha szükséges.

Intézményünkben hetente egyszer egy külsős munkatárs fogadja a jogi problémákkal ide fordulókat. A szolgáltatás során a tanácsadást kérő először egy családsegítő munkatárssal találkozik, aki első interjút készít vele, megvizsgálva, hogy a jogi eszközökön kívül milyen megoldási lehetőségek vannak a probléma megoldása érdekében. A jogi tanácsadás során a családsegítő munkatárs is jelen van, segíti a jogász munkáját, illetve az ügyfél felé könnyíti a kommunikációt. Különösen pszichiátriai vagy értelmileg akadályozott ügyfelek esetében fontos részt venni a tanácsadáson, sok esetben „tolmács” szerepkörben vannak jelen.

A leggyakrabban előforduló jogi problémák, melyekkel ide fordultak:

- Különélés, válás, gyermektartás, felügyeleti jog
- Gyermekelhelyezés
- Szülőtartás
- Ingatlannal kapcsolatos kérdések, lakhatás, tulajdonos-bérlő viszony
- Albérlet felmondás
- Társasház-közösképviseelő probléma
- Végrendelet készítés, hagyatéki ügy
- Munkaügyi kérdés, felmondás táppénz alatt
- Végrehajtás
- Haszonélvezet
- Gondnoksági kérdések

A tanácsadás során a jogi helyzet tisztázására, valamint iratszerkesztésre van mód (bírósági jogi képviseletre nincs lehetőség).

11. Prevenziós gyermekcsoportok

Zero to Hero kamaszcsoport

A 2018-as évben alakult csoport folytatta működését a 2019-es évben is. Alkalmaikat 2 hetente, 5-6 fiatal (14-17 évesek) részvételével tartják. A csoport összeszokottsága miatt ebben az évben a kamaszokat érintő családon, kortárs kapcsolatokon belüli problémákat dolgozták fel, melyeket minden alkalommal ők fogalmaztak meg. Az alkalmak középpontjába a játékokon túl a személyes megosztások, megélések kerültek. Az év során bebizonyosodott, hogy a csoport, mint védőháló, biztonságot tud nyújtani számukra nehéz élethelyzetekben, illetve lehetőséget teremt a segítségkérésre is. A cél továbbra is a fiatalok támogatása a kamaszság érzelmi és társas zűrzavarában, a csoport védett közegében lehetőséget teremtve önmagukhoz, társaikhoz és a társadalomhoz való kapcsolódásuk megismerésére.

Virgoncok

A Népjóléti Közalapítvány támogatásával megvalósuló csoport. Célja a kerületben elő, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek segítése abban, hogy könnyebben tudjanak családjukhoz, társaikhoz, a közösséghez kapcsolódni, megismerni szociális kompetenciákat, saját erőforrásaikat, és ezeket jól használni. Célcsoportjuk az alsó tagozatos korosztály (8-11 évesek), ezzel is megkönnyítendő a kamasz kor nehézségeivel való megbirkózást. A programban a gyermekekkel való munka mellett, a szülők, pedagógusok segítése is célként

szerepel, mivel Ők vannak minden nap a gyerekekkel. A program az élménypedagógia és a társmódszertan eszközeivel valósult meg.

Szeptember 25 és december 16 között összesen nyolc alkalommal találkoztak a gyerekekkel. Öt fővel indult a csoport, mely a második, harmadik alkalommal már nyolc főre növekedett. A szülőkkel háromszor találkoztak, a nyitó és záró alkalmon, és egyszer tartottak szülő találkozót.

Első, második alkalommal ismerkedtek, kereteket, szabályokat állítottak fel működésükhöz, mindezt a gyerekek bevonásával. Itt már kaptak visszajelzést, több formában, mind a gyerekek, mind a szülők hívták társaikat a csoportba, ami a csoport létszámban plusz három főt jelentett. Volt egy Virgonc kutya, amelyre mindig más gyermek vigyázott 2 hétig, soha nem felejtkeztek el róla (és visszahozni sem felejtették el).

Harmadik, negyedik alkalommal, már a csoportban jelen lévő szerepek, vállalások, egymás közötti kommunikáció volt a téma, magas kihívású, együttműködést kívánó feladatok kapcsán. A mocsárjárás feladatot a csoport másfél óra alatt tudta félig teljesíteni, együttműködve, közben kommunikálva, és leküzdve a legnagyobb problémát: nem fogják meg a fiúk a lányok kezét, mert az „ciki”.

Ötödik, hatodik alkalommal, sok játék, kihívás kapcsán tanulták, hogyan is működnek csoportban másokkal, és erre a többiek hogyan reagálnak, valamint új társat kaptak Huszár kutya személyében, aki nagyságával, szelídségével a kapcsolódás minőségét, a félelem leküzdésének lehetőségét volt hivatva tanítani a gyerekeknek.

Hetedik alkalommal a legnagyobb kihívás elé néztek, elmentek falat mászni, ahol biztosítás nélkül csak saját figyelmükre, saját erejükre számíthattak. Komolyan vették, segítették egymást, nem volt verseny közöttük, saját idejüknel szerettek volna jobbat teljesíteni.

A **nyolcadik alkalom** a záró alkalom volt, ahol az első részben készült egy közös rajz, amit a gyerekek készítettek a Virgonc életükről. A második részben a szülőkkel együtt voltak, ekkor mindannyian megkapták az oklevelüket, és hatalmas közös játéknak voltak résztvevői, amit a gyerekek tartottak.

A szülőtalálkozón sok hasznos téma került elő, napi kérdések, elakadások, „mit csináljanak, ha a gyerek....?” kérdése. Ami a legfontosabb, téma lehetett, hogyan vannak a szülők a szerepeikben, hogyan tudják összeegyeztetni szerepeiket. Visszajelezték, hogy szükségük van ezekre a beszélgetésekre, mert eszközöket kapnak ezek segítségével.

A visszajelzések alapján program sikeres volt, sokan elmondták, hogyan lett más már most a mindennapjuk, hasznos volt, szakemberként is látták a gyermekeken a változást, oldottabbak lettek, többen már nem szoronganak, ha kapcsolódni kell, bátran beleállnak a helyzetbe.

Zamárdi nyári tábor

A Budavári Önkormányzat Zamárdiban lévő üdülőjében különböző turnusokban I. kerületi állandó lakcímmel rendelkező (a jelentkezés benyújtása előtt legalább 1 éve) és életvitelszerűen itt tartózkodó rászoruló idősek, kerületi nyugdíjasok, rászoruló kerületi családok és nagycsaládosok vehetnek részt. A turnusok beosztásáról és a térítési díjakról a Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testületének Népjóléti Bizottsága döntött. A jelentkezés idejéről, módjáról és feltételeiről tájékozódni lehetett a Várnegyed újságból, a Budavári Önkormányzat és a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ honlapjáról.

Munkatársaik végzik 4 turnus (2 idős, 2 családos turnus) esetében a jelentkezések fogadását és a turnusok esetében a tábor vezetését és a programok szervezését. A nagycsaládos turnusoknál csupán a jelentkezéseket fogadják a résztvevőkről, a táborok vezetéséről a Nagycsaládosok Egyesülete gondoskodik.

Családok számára szervezett turnusok

I. Turnus

Idén **94 fő** részvételével indult a családosok nyári táboroztatása Zamárdiban. A **28-ból 27 család** érkezett meg, és kezdte meg nyaralását az önkormányzati táborban.

Rövid beszámoló a táborban történekről: a szállás elfoglalása után egy rövid tábornyitó keretein belül tájékoztatták a családokat a házirend változásairól, illetve a békés együttélést megkönnyítő szabályokról. A rossz idő ellenére voltak, akik még aznap délután megmártóztak a Balatonban, de a tikkasztó meleg még váratott magára, egészen a hét végéig. A tábor ideje alatt délelőttönként kézműves foglalkozást tartottak a gyerekeknek, de a szülők aktivitása sem volt elhanyagolható, a foglalkozások maximális létszámmal teltek minden nap. Izgalmas és nagyon szép alkotások születtek, szinte kivétel nélkül, mindig volt olyan, aki kreativitásával kitűnt a foglalkozás végére. Pólót batikoltak, gyertyát öntöttek és gyöngyöt vasaltak, de volt kavicsfestés, csipeszállatka készítés és a kisebbeknek színezés, festés is. Délután igyekeztek a teljes családot bevonni a játékokba, ezért leginkább a kültéri csapatjátékokat játszották. Nagy sikere volt a kültéri Jengának, amelyet a családok egymással vetélkedve próbáltak minél magasabbra építeni. A lufi darts mindenkit nagyon lekötött, talán a lufikba rejtett apró ajándékok voltak ekkora hatással a gyerekekre és a felnőttekre egyaránt. A szülők is nagyon kreatívak voltak, buborékfújót készítettek a kisebbeknek, akik egymást túllícitálva próbáltak

minél nagyobb szívárványos buborékokat csinálni. A tábor zárásaként a családok közös bográcsozással zárhatták a hetet, majd a családi vetélkedő eredményhirdetésével, az ajándékok átadásával és cukoresővel a tábor is lezárult.

A tábor ideje alatt alkalom nyílt a családok közelebbi megismerésére, belelátni a működésükbe, dinamikájukba, ami nagy segítség lehet a közös munka során. Többeket tájékoztattak a kerületben működő szolgáltatásokról, felmérték az igényeket, hogy mire nyitottak a szülők, mi az, ami érdekli a gyerekeket. Összességében nagyon inspiráló volt, és pozitív élményekkel tértek haza a kollégák, tele ötletekkel, amelyek a későbbiekben megvalósíthatóak a kerületben.

II. Turnus

A tábor II. turnusát **14 család** vette igénybe, **55 fővel**, amelyből 27 gyermek volt.

Rövid beszámoló a táborban történetekről: A jó időt kihasználva első nap strandolásról és a tábor megismeréséről szólt. A táborvezetők által biztosított első délutáni programon nem vettek részt a családok, szívesebben töltötték az időt a strandon, illetve a tábor közelebbi-távolabbi környezetét fedezték fel. Este a táborvezetők „mozi” estét szerveztek, ezen szívesen részt vettek a gyerekek. Második nap délelőtt az első kézműves foglalkozás nagy sikert aratott, gyerekek és felnőttek egyaránt részt vettek rajta körülbelül 10-12 fővel, és ez a szám napról-napra gyarapodott. Délután aszfaltrajzverseny szerepelt a programban, a kellemes balatoni strandolás nyújtotta lehetőség mellett kevés gyermek kapott kedvet a rajzoláshoz, de akik részt vettek rajta, azoknak az alkotása díjazásra került. Délután 5 órakor – és ezt követően péntekig – teaház várta a családokat, hűsítő teával és ropogtatni valókkal. A gyermekek és a szülők szívesen részt vettek a minden délelőtt lebonyolításra kerülő kézműves foglalkozásokon. Estéként animációs film vetítésére került sor, a gyerekek ezt lelkesen várták, néhány szülő, nagyszülő is szívesen csatlakozott estéről-estére. A táborvezetők biztosították számukra popcornot és egyéb rágcsálnivalót. Népszerű volt a családok körében a közösségi terem, ahol pingpong-asztal, csocsó és zene gondoskodott a jó hangulatról. A családok megszervezték közösen a már hagyománnyá vált pingpong és tollaslabda versenyt, ennek díjazása az utolsó napra, péntekre esett. A felnőtt és a gyermek kategóriában is 3-3 helyezett lett kihirdetve, akik oklevelet kaptak teljesítményükről, illetve a legügyesebb gyerekek több díjat is átvehettek (gumicukor, cukorkák, Balaton szelet, vízbomba stb.). Péntek délelőtt az utolsó kézműves foglalkozás mellett játék is szerepelt a programok között. A gyerekek és több szülő is külön kérte, hogy este legyen egy utolsó „mozi”, amit a táborvezetők szívesen teljesítettek. Délután három órakor kezdődött a közös főzés, a menü

paprikás krumpli volt. A főzéssel egy időben különböző játékokat próbálhattak ki a gyerekek a szülőkkel, óriás Jengát, vízibomba dartsot, labda és egyéb ügyességi játékokat.

A visszajelzésekből és tapasztalatokból összegezhető, hogy a családok jól érezték magukat, kellemesen, élményekkel gazdagodva töltötték el ezt az 5 napot Zamárdiban.

Generációs nap

2019. szeptember 14-én, szombaton a generációk találkozása céljából a **Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpont** együttműködésében, a **Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsődével**, valamint az **Oxygen Wellness Sportegyesület** közreműködésével családi- és sportnapot tartottak immár 8. alkalommal.

A Czakó sportpályán változatos programokkal várták a gyermekeket-fiatalokat, a szülőket, az időseket, a családokat és az egyedülállókat, vagyis minden 0 és 100 év közötti I. kerületi lakost. Kalóz Show, aerobic bemutató, néptánc előadások, Street Dance előadás, Kortárs Segítő sarok, Pagony könyvesbolt, arcfestés, csillámtetkő, vitaminporta, Fradi program várta az érdeklődőket a pálya minden szegletében. A civil utcában a kerületi szervezetek és intézmények munkatársaival lehetett találkozni. A kerületi totó és a sportversenyek mellett az idősek számára ülő tornát, minden korosztály számára meridián tornát is szerveztek. A gyerekek élvezhették az ugráló várat, mindenki kipróbálhatta az óriásbuborék fúját, de volt kézműves foglalkozás, közös képfestés és gyereksarok is. A résztvevőket szendviccselel látták vendégül, melyet a Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde munkatársai készítettek. A Mozogjunk együtt „kortalantul” Családi- és sportnapot értékes fődíjjal a **tombola** zárta.

Karácsonyi rendezvény

Mint az előző években, úgy 2019. december 21-én is megrendezésre került a kerületben élő gyermekes családok, illetve nagycsaládosok (74 család, 216 gyerekekkel), idősek és kerületi nyugdíjasok részére (435 fő) a karácsonyi ünnepség a Várkert Bazár területén, melynek szervezésében és lebonyolításában aktívan részt vettek. A karácsonyi rendezvények költsége **7 703 371 Ft** volt.

A családok ajándékutalványt, illetve szaloncukrot és bejglit vihetek haza magukkal az ajándékcsomagokban. Az idősek szaloncukrot és bejglit kaptak karácsonyra.

A Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ egyéb feladatai

Szünidei gyermekétkeztetés

A Budavári Önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés esetében a rászoruló gyermekek számára a tavaszi, őszi és téli szünetben az egyszeri meleg étel átvételét a II. számú Idősek Klubjában biztosítja.

Kedvezményes uszodabérlet

A szociális rendelet szerint a kedvezményes uszodabérletre történő igényt a Család és Gyermekejóléti Szolgálatnál kellett benyújtani. Idős nem igényelt uszodabérletet, csak 3 gyermekes család kért ilyen támogatást 2019-ben.

Közösségi szolgálat

Az intézménynek 6 iskolával van együttműködési megállapodása közösségi szolgálat telephelyeként, ahol programjaikra fogadnak önkénteseket (családi nap, rendezvények, közös sütés idősekkel).

A Budavári Szociális és Gyermekejóléti Szolgáltatási Központ pályázati támogatásból biztosított programjai

Erzsébet tábor

2019. június 24. és június 28. között tartották a Budavári Napközis Erzsébet Tábort, melyre 414 000 Ft támogatást nyertek (önrész 125 730 Ft). Az előkészítő munkák során igyekeztek olyan programokat szervezni a **23 gyermekeknek**, melyeket élveznek, a tanulmányaikhoz is hozzájárulnak, valamint minél több időt tölthetnek a szabadban.

Az **első napon**, a reggeli után a Láthatatlan kiállításra látogattak, ahol kis csoportban vezették végig a gyerekeket a látássérült csoportvezetők. Megtapasztalhatták, hogy hogyan tájékozódnak a látássérült emberek az utcán, a boltban és a saját otthonukban. A kiállításon a Braille írással is megismerkedhettek a gyerekek. A kiállítás után, a közelben lévő játszótérre mentek, majd az intézménnyel szemben lévő parkban szabadtéri játékokat játszottak. Nagy sikere volt a vízibombára dartssal való dobásnak, az óriás Jengának és konzervdoboz piramis ledobásának is.

A **második napon** Solymárra kirándultak, tömegközlekedéssel. Az erdőn keresztül sétáltak el a solymári várhoz. A gyerekeknek készítettek szendvicseket ebéd gyanánt, melyet az erdőben, egy patak partján fogyasztottak el. A solymári várban egy érdekes történelmi előadást hallgathattak meg az idegenvezetőtől.

A **harmadik napra** rendeltek egy buszt, amellyel a gyerekeket elvitték a Veresegyházi Medveotthonba. Az idegenvezető interaktív vezetéssel szórakoztatta a gyerekeket, mesélt az

otthon állatairól és játékos feladatokkal készült a gyerekeknek. Körbe sétálták a területet, láthattak egy egész farkasfalkát a számos medve között, akiket az ott dolgozó gondozó nevelt fel. Találkozhattak lámával és aligátor teknőssel is, valamint nyusziakkal, hiúzzal és kecskékkal. Ebéd után a Medveházban kézműveskedtek, ahol fa kulcstartót díszítettek.

A **negyedik napon** az intézménnyel szemben található parkban ültettek egy fát, melyre a Budavári Önkormányzat engedélyt adott. Felosztották a feladatokat, voltak, akik a fát szállították egy gurulós kocsin, mások a szerszámokat hozták és az öntözőkannákat. Készítettek egy táblát is, melyen szerepel, hogy ők állították ezt a fát. Közben, akinek nem volt kedve az ásáshoz, azoknak az egyik kolléga tartott játékos feladatokat. Az elkészült gödörbe közösen emelték a helyére a japán cseresznyefát a gyerekek. Következő úticél a Magyar Nemzeti Múzeum volt, ahol egy interaktív tárlatvezetés Mátyás király korába repítette a gyerekeket. A tárlatvezető a megszokottól eltérően elevenítette meg a gyerekek előtt a korabeli világot (Fekete sereg, a király palástja, a korabeli ruházat, egy igazi pallos vagy egy páncéling kézbevétele). Egy korabeli „nyenyérés” is megjelent, aki megszólaltatta hangszerét, kis apró emlékként pedig saját kezűleg pénzt vertek a tárlatvezetés végén.

Az **utolsó napon** a Groupama Arénába látogattak el, tömegközlekedéssel, ahol szintén kaptak csoportvezetőt, jártak a focisták öltözőjében, valamint a pályán is. A stadiontúra végén készült egy közös kép a Fradi Sasnál, majd a közelben lévő játszótérre mentek. Végül az ebédet a Fradisok éttermében fogyasztották el.

A gyerekek és a szülők visszajelzéséből ítélve, jól sikerült a tábor.

Szakmai továbbképzések pályázata

A jó szakmai közösség építése céljából a Gyermejjóléti Központban dolgozó eszményvezetők és óvodai-iskolai segítő kollégák részére 2019 decemberétől tíz alkalmas **csopartos szupervíziót** tartottak a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság pályázatán keresztül. Az ingyenes szupervízió beleszámít a szociális továbbképzés rendszerébe.

Az iskolai szociális segítőik közül 1 fő ingyenes képzésen vett részt a **K.I.A.B.Á.L.J.** bűnmegelőzési társasjáték vezetésére, melyet már használnak kerületi iskolákban prevencióscéllal.

Népjóléti Közalapítvány támogatása

A Népjóléti Közalapítványtól **351 500 Ft** támogatást kaptak 7 programjukra 2019. szeptember-december időtartamra, ebből a gyerekeket érintő programok a következők voltak:

1. **Virgonc program** (magatartásproblémás gyerekek élményterápiás csoportja)

2. **Tanszertámogatás I. kerületi rászoruló családoknak** (15 rászoruló család kapott 5 000 Ft-os utalványt)

3. **Könyvklub** (A foglalkozásokon átbeszélték az elolvasott könyvet a 9-12 éves gyerekekkel, akik kérdéseket tehettek fel, illetve a szabad beszélgetés is nagyon gyakori volt, amit kifejezetten szerettek a gyerekek. A foglalkozás alkalmat teremtett arra, hogy a gyerekek megnyíljanak, beszéljenek arról, hogy mi történik velük az iskolában, hogyan állnak hozzájuk a társaik, milyen nézeteltérésük van az osztályban, a barátaikkal, de ettől eltérve témaként előkerült például a klímavédelem, a környezettudatosság, hogy miként tudnak ők javítani azon, hogy élhető legyen a Föld.)

III. 2. Gyermek napközbeni ellátásának biztosítása

A Gyvt. 41. §-a alapján a gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermek is. Egyéb ok miatt a gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- c) akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái – a gyermekek életkorának megfelelően –

- a) a bölcsődei ellátás,
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

Az I. kerület vonatkozásában a gyermekek napközbeni ellátása a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseivel összhangban a Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde (a továbbiakban: Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde) útján, valamint családi bölcsőde útján valósul meg.

III. 2. 1. Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde

Gyermeklétszám alakulása a 2019. nevelési-gondozási évben:

Az NM rendelet 34-48. §-a a gyermekek napközbeni ellátásának, ezen belül a bölcsőde működésének meghatározója, melynek fontos eleme a gyermekcsoportok létszámalkakítására vonatkozó rész. Az NM rendelet szerint két éven aluli gyermekek esetében 12 fős csoportok, második életévüket betöltött gyermekek esetén 14 fős csoportok alakíthatók ki. Sajátos nevelési igényű, korai fejlesztésre és gondozásra jogosult egy gyermek ellátása esetén 11 fő, két gyermek ellátása esetén 10 fő, speciális csoport esetén maximum 6 fő képezheti a csoport létszámát.

Adott nevelési-gondozási évre a jelentkezéseket minden tárgyévi tavaszán lehet benyújtani, de az év folyamán folyamatos a felvétel és a bölcsődei beszoktatás az üres vagy megüresedő férőhelyek szerint. ***A Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde három telephelye összesen 178 gyermek napközbeni ellátására, nevelésére-gondozására alkalmas.*** Soron kívül igyekeztek felvenni azokat a kisgyermeket, akik szociális helyzetük miatt erre rászorultak – a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő családok gyermekeit vagy a jelzőrendszeren keresztül érkező eseteket.

A gyermekfelvételt, a családokkal való együttműködést és a nevelés-gondozás folyamatát a „Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” (a továbbiakban: Alapprogram) mentén végzik. Az NM rendelet 40. § (1)-(2) pontja mentén az alapellátáson túl **időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást** biztosítanak mindhárom telephelyen a bölcsődei csoportokban, az aktuálisan üres férőhelyeken. A csoportok létszáma a szolgáltatást igénybevevők létszámával bővül, szem előtt tartva a rendelet azon pontját, hogy azonos időben az ellátottak száma nem haladhatja meg a megengedett maximális csoportlétszámot. A Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsődében a szakmai és kiegészítő feladatokat összesen 53 fő munkavállaló biztosítja.

A gyermekek bölcsődei felvétele 2018. októberétől, a Budavári Önkormányzat Képviselő-testület Népjóléti Bizottsága hatásköréből a Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde intézményvezetőjének hatáskörébe került. Ennek mentén 2019-ben az év közbeni jelentkezéseket már az intézmény bonyolította, és első alkalommal a 2019/2020-as nevelési

évre vonatkozó tavaszi jelentkezési időszakot és felvételt is zökkenőmentesen lebonyolították. A bölcsődei felvétel kapcsán meghatározó személyes találkozásokra így sor kerülhetett, mellyel a családok számára plusz segítséget tudtak biztosítani.

2019. évi tavaszi létszám adatok a következők:

(a létszámadatok folyamatosan változnak a nevelési év közben felvételt kérők/kimaradók miatt)

	Vezető Bölcsőde	Tigris utcai Bölcsőde	Lovas úti Bölcsőde
2019. évben férőhelyszám	88	50	40
Felvett bölcsődések száma	83	50	38
Felvett időszakos gyermek száma	8	8	3
Összesen	91	58	41

2019. május 31-i felvett létszám

2019. évi őszi létszám:

Szeptembertől a 2019/2020. nevelési-gondozási év kezdetén a gyermeklétszám módosult. Az augusztus 31-én óvodai nevelésbe távozó gyermekek helyére **2019 szeptember 1. és 2019 november 28. között 92 fő alapellátásra újonnan felvett gyermek került, valamint 11 fő időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást kérőt vettek fel.** Szeptember elején megkezdődtek a beszoktatások, folyamatosan töltődtek fel a gyermekcsoportok. Az Alapprogramnak és a módszertani ajánlásoknak megfelelően, a szülővel történő, kéthetes, fokozatos beszoktatás szerint végezték a kisgyermek adaptálását, előtérbe helyezve a gyermekek igényeit és a családok lehetőségeit. A nevelési-gondozási év során folyamatosan töltötték fel az üres vagy megüresedő férőhelyeket.

Az **időszakos gyermekfelügyelet** továbbra is népszerű, jól mutatja a kisgyermekes családok igényeit. A szolgáltatás igénybevételére a jelentkezéseket minden hónap második keddjén a Vezető Bölcsődében lehet leadni, ahol félfogadási nap keretében tájékoztatják az érdeklődőket. A felvételek elbírálása az intézményvezető hatáskörébe tartozik. Általában több

igény érkezik, mint amit fogadni tudnak, hiszen nem külön felügyeleti csoportban biztosítanak szolgáltatást, hanem az alapellátási csoportok aktuálisan üres férőhelyein.

A tapasztalatok szerint az igénylés óraszámai összességében emelkedtek az elmúlt években. 2019-ben az időszakos gyermekellátást igénybe vevők/jelentkezők növekvő számát jellemzően a két éven aluli gyermekek, és a bölcsődei státuszból testvér születése miatt (a szociális rendelet értelmében) kikerülő gyermekek alkotják. Mindkét esetben az időszakos gyermekfelügyelet segítséget nyújt a kerületi családoknak, és a már bölcsődébe járt gyermekek társkapcsolatainak fenntartásában is jelentős szerepe van.

2019 nevelési évben, bölcsődéinkben:

Határozattal rendelkező sajátos nevelési igényű gyermek: 1 fő

A bölcsőde – nem köznevelési intézményként – korai fejlesztést nem végezhet, mégis mindhárom bölcsődében nagy figyelmet fordítanak a másképpen fejlődő gyermekek (SNI) és a normál fejlődési ütemtől elmaradt, megkésett fejlődésű kisgyermekek nevelésére, gondozására, hiszen a korai életévek a legfontosabbak. A 2019. évben is megbízási szerződéssel alkalmaztak gyógypedagógust, akinek segítőkész és tanácsadó szerepe van mind a kisgyermeknevelők, mind a szülők, családok felé. A gyógypedagógus folyamatosan monitorozza a csoportokat, szülői kérésre vagy kisgyermeknevelői jelzésre szűrő, megfigyelő tevékenységet folytat. 2019-ben bevezették a szülő-gyógypedagógus fogadó órák lehetőségét mindhárom telephelyen. A személyes találkozón túl a szülők elektronikusan is feltehetik kérdéseiket a gyógypedagógusnak. Ezen feladatai mellett a kolléga segíti a Korai Fejlesztővel vagy a Pedagógiai Szakszolgálattal való kapcsolattartást is az egyes gyermekekkel kapcsolatban.

A Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde a másként fejlődő gyermekek integrált, inkluzív ellátásának, valamint a nevelés-gondozás szakmai munkájának mintagyakorlóléhelyei az Eszterházy Károly Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem és az Apor Vilmos Katolikus Főiskola megbízása alapján, ezen felül iparkamaránál bejegyzett gyakorlóléhelyként a META Don Bosco Szakgimnázium hallgatóit fogadják hosszú évek óta.

Bölcsődei gondozási díj:

Gondozási díj esetében a jóváírás – szociális rendelet értelmében – csak a nyári hónapokat és a havi 80 %-nál többet hiányzókat érinti. A gondozási díj személyre vonatkozóan megállapított napi össze a szociális rendelet mentén, jövedelem szerint differenciált, a szülők jövedelemnyilatkozatai alapján a napi gondozási díj 150-500 Ft között van.

Gyermekétkeztetés kedvezményezettjei a 2019. évben:

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdése értelmében az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- b) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- c) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- d) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
- e) nevelésbe vették.

Étkezési díj fizetése alól mentesülők: *2019. május 31-i adat²*

- jövedelem miatt: 11 fő
- három vagy több gyermeket nevelő család: 24 fő
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek: 0 fő
- tartós beteg, egészségkárosodott gyermek: 2 fő
- tartós beteg, egészségkárosodott gyermek van a családban: 2 fő
- sajátos nevelési igényű (SNI): 1 fő

Étkezési díj fizetése alól mentesülők: *2019. december 31-i adat³*

- jövedelem miatt: 8 fő
- három vagy több gyermeket nevelő család: 26 fő
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek: 2 fő
- tartós beteg, egészségkárosodott gyermek: 0 fő
- tartós beteg, egészségkárosodott gyermek van a családban: 1 fő
- sajátos nevelési igényű (SNI): 1 fő

² Pillanatnyi időállapotot jelöl, nem egyezik a „II. 3. Gyermekétkeztetés” részben feltüntetett adattal.

³ Pillanatnyi időállapotot jelöl, nem egyezik a „II. 3. Gyermekétkeztetés” részben feltüntetett adattal.

A jövedelem kapcsán ingyenes étkezésre jogosultak közül 2019 májusában 8 fő, 2019 decemberében 6 fő részesült gondozási díjkedvezményben is. A további ingyenes étkezésre jogosultak mentesülnek a gondozási díj fizetése alól is.

Bölcsődei prevenció munkája:

2019-es tapasztalatok alapján a családok életminőségében bekövetkező változások közül a leggyakoribbak a munkahely elvesztése mellett a *válások*, az egyedül maradt szülők életvezetési nehézségei. Tapasztalatok szerint *növekszik az egyszülős családok* száma. A gyermekek pszicho-szociális kiegyensúlyozottsága érzékenyebbé, labilisabbá vált. Ezen a helyzeten sokszor ront az is, hogy az édesanyák bizonytalanok a 0-3 éves korú gyermekek nevelési kérdéseiben. Azoknál a kisgyermekeknél, ahol a családban még mentális és fizikális egészségi gondok is hozzáadódnak az előző tényezőkhöz, még körültekintőbben kell eljárni. A Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde szeretné a lehető leghamarabb biztosítani – megbízási szerződéssel – pszichológus segítségét is az általuk ellátott gyermekek családjai számára. Olyan szakemberrel szeretnének együtt dolgozni, aki az ellátotti korosztályokat jól ismeri és a kisgyermeket nevelő családokkal végzett munkában kellő tapasztalata van.

A bölcsődék orvosai is részt vettek a prevenció munkában, a gyermekek rendszeres státuszfelmérése alkalmával szűrni tudták a spontán érésben való elmaradásokat. Ezt a szűrést egészítette ki a megbízással foglalkoztatott gyógypedagógus kolléga munkája.

Évente két alkalommal fogászati prevenció keretében a körzetileg illetékes gyermekfogorvos megvizsgálja a gyermekek fogazatának állapotát. Szükség esetén szakrendelőjébe, további ellátásra rendeli őket, tanácsot ad.

A Budavári Szociális és Gyermejjóléti Szolgáltatási Központtal rendszeresen kapcsolatot tartanak a kiemelten kezelendő gyerekek mindennapi életeseeményeiről, melynek formáira mind a személyes, mint a telefonos kapcsolattartás jellemző. Minden évben, így 2019-ben is részt vettek a Budavári Szociális és Gyermejjóléti Szolgáltatási Központ által megszervezett éves Gyermekvédelmi Konferencián. A veszélyeztetett gyermekek érdekében családlátogatással, ügyintézési segítségnyújtással, segítő beszélgetésekkel, információadással igyekeznek a családok helyzetén könnyíteni. Új elemként megállapodtak arról is, hogy a Budavári Szociális és Gyermejjóléti Szolgáltatási Központ számára kötelező feladatot – iskolai- és óvodai szociális munka – kiterjesztik a bölcsődére is. Ennek az együttműködésnek a kidolgozása folyamatos volt 2019-ben. Két jelentősebb prevenció programot szerveztek közösen: Egyrészt a 2019/2020-as nevelési évre felvett gyermekek szülei számára szervezett

szülői értekezleten a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ munkatársai is részt vettek, tájékoztatást adtak a szülőknek a munkájukról, a szolgáltatásairól, a lehetőségekről. Másrészt a kisgyermeknevelőknek házi továbbképzések keretében tartottak tájékoztatást arról, mire érdemes odafigyelni a családlátogatások és a beszoktatás menetében, melyek segítik az egyes családok megismerését, a problémák korai felismerését.

Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ szervezésében megvalósuló Generációs napon a 2019-es évben is részt vettek. Megjelentek a civil utcában intézményként, a kerületi védőnőkkel tanácsadó sarkot alakítottak ki a programon, valamint kivették a részünket a vendéglátásból is, bemutatva így a bölcsődék konyhai dolgozóinak rátermettségét.

Törvényi kötelezettségnek eleget téve, mindhárom bölcsődében működtetik a Szülői Érdekvédelmi Fórumot. A Fórum Elnöke és tagjai a fenntartó képviselőjével és az intézményvezetővel évente legalább két alkalommal értekeznek. Célja a tájékoztatás és az esetleges problémák megbeszélése, felvetése. Az ülésekről jelenléti ív és jegyzőkönyv készül.

2019-ben együttműködési megállapodást kötöttek a Gordon Kiadó Magyarország Kft-vel, a Gordon kommunikációs modell *nemzeti képviselétével*. Kisgyermeknevelőik évek óta részt vesznek a Kisgyermeknevelők kommunikációs akkreditált tréningjén, mellyel a továbbképzési kötelezettségeiknek is eleget tesznek. A családok helyzetét megfigyelve, felmérve az látható, hogy a legtöbb esetben a 0-3 éves gyermekekkel kapcsolatban a szülőknek nevelési és kommunikációs problémáik, dilemmáik vannak leginkább. A Gordon kommunikációs készségi táár tanulható és kiválóan alkalmazható már a legkisebb korosztállyal is. A pozitív szemléleten alapuló, viselkedéses modellre alapozó kommunikációs eszköztár a nevelést is segíti. Ennek mentén 2019 őszétől a budapesti bölcsődék közül először a **Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde Iskola utcai bölcsődéje lett Gordon referencia intézmény**. A szülők számára tájékoztatókat szerveztek, melynek keretében megismerkedhettek azzal a módszerrel, melyet a kisgyermeknevelők a hétköznapi életben alkalmaznak. Segítik a gyermekeket önmaguk kifejezésében, az érzelmek szabályozásában, a konfliktusok megoldásában. Mindezt úgy, hogy lehetőleg minden gyermek igénye teljesüljön. A kollégákat heti rendszerességgel mentor segíti az elméleti ismeretek gyakorlati adaptálásában, a megvalósításban. A teljes folyamatot dokumentálják, kérésre szakmai látogatások keretében bemutatják, hogy a módszert hogyan alkalmazzák a mindennapokban és milyen pozitív tapasztalataik vannak. Terveik szerint a 2020-as évben a Tigris utcai bölcsődében is szeretnék referencia egységet kialakítani.

Tapasztalatok szerint a családok számára a másik kihívást jelentő terület a koragyermekkorai nevelés. A családi kötődések jelentősége kiemelten fontos: megalapozza a gyermek fejlődését, későbbi teljesítményét. Mivel erre a területre is szeretnének fókuszálni, a bölcsődében ellátott gyermekek családjai kapcsán szeretnének majd tanácsadást szervezni, amelyre akár külön szolgáltatás keretében is sor kerülhetne.

A bölcsődék az elmúlt évben is eleget tettek a Gyvt-ben meghatározott feladatoknak. A jelzőrendszer tagjaként fokozott figyelmet fordítottak a prevencióra, a hátrányos helyzetű családok szűrésére és az egyedi problémák hatékony megoldására.

III. 2. 2. Családi bölcsőde

A Gyvt. 44/A. § (1) bekezdése alapján a családi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít.

A családi bölcsődében húszhetes kortól hároméves korig biztosítható a gyermekek ellátása. A családi bölcsőde a családban nevelkedő gyermek számára nyújt életkorának megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. Az alapellátáson túli szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat. A jelenlegi intézményhálózat – bölcsőde, óvoda, iskola – mellett lehetőséget teremt a Gyvt. arra, hogy a szülők választhassanak egyéb, más típusú napközbeni ellátások közül.

A Budavári Önkormányzat 3 családi bölcsődével áll szerződéses kapcsolatban:

- **Kapocs a Gyermekekért Nonprofit Kft. fenntartásában működő Csiribiri Családi Bölcsőde**
- **Malvin-Ház Családi Bölcsőde**
- **Budai Református Egyházközösség fenntartásában működő Csillagvirág Családi Bölcsőde**

A Budavári Önkormányzat mindhárom bölcsődében 7 gyermeket támogat havi 20 000 Ft összeggel, azaz legfeljebb havi 140 000 Ft támogatást kaphat a családi bölcsőde.

III. 3. Gyermek átmeneti gondozása

A Gyvt., az NM rendelet és a szociális rendelet 57. §-a rendelkezéseinek megfelelően a gyermekek átmeneti gondozását az Önkormányzat gyermekek átmeneti otthonában történő elhelyezéssel látja el a Gyvt. 45-51. §-ai szerint. A gyermekek átmeneti otthonban történő elhelyezését az Önkormányzat más szervvel kötött ellátási szerződés útján biztosítja Gyvt. 97. §-a alapján. A gyermek átmeneti otthonában történő elhelyezés iránti kérelmet a Család és Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjéhez kell benyújtani. Az ellátás igénybevételéről a Család és Gyermekjóléti Szolgálat intézményvezetője intézkedik. A gyermekek átmeneti otthonában fizetendő személyi térítési díjat az Önkormányzattal ellátási szerződést kötő állami szerv állapítja meg.

Gyermekek átmeneti otthona feladatának ellátását a Budavári Önkormányzat szerződés útján látja el, az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ - Gyermekek Átmeneti Otthonával.

IV. A felügyeleti szervek által tett megállapítások

IV. 1. Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ

A 2019-es évben az intézményben hatósági ellenőrzést a katasztrófavédelmi hatóság végzett (decemberben) minden telephelyen, mely hiányosságot nem tárt fel.

V. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok megfogalmazása a Gyvt. előírásai alapján

V. 1. Javaslatok az I. kerületi gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztésére

Ahogy az a Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde tevékenységének bemutatásakor említésre került, az intézmény szeretné a lehető leghamarabb biztosítani – megbízási szerződéssel – **pszichológus segítségét is az általuk ellátott gyermekek családjai számára.**

2019 őszétől a Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde Iskola utcai bölcsődéje Gordon referencia intézmény lett, a 2020-as évben pedig a **Tigris utcai bölcsődében is szeretnék referencia egységet** kialakítani.

Tapasztalatok szerint a családok számára kihívást jelentő terület a koragyermekkori nevelés. A családi kötődések jelentősége kiemelten fontos: megalapozza a gyermek fejlődését, későbbi teljesítményét. Mivel erre a területre is szeretnék fókuszálni, a bölcsődében ellátott

gyermek családjai kapcsán szeretnék majd tanácsadást szervezni, amelyre akár külön szolgáltatás keretében is sor kerülhetne.

V. 2. Javaslatok az I. kerületi gyermekvédelmi ellátás fejlesztésére

Lakhatási célú új lehetőségek kidolgozása, már meglévő programok átdolgozása, fejlesztése az alábbi témákban: védett ház bántalmazott nőknek, szociális bérlakás, családok átmeneti otthonában férőhelyszám, krízislakás, amit krízishelyzetben lévő egyének, családok vehetnének igénybe átmenetileg, maximálva az időt, olyan esetekben, mint az albérlet hirtelen elvesztése, munkahely elvesztése miatti lakhatási nehézség, bántalmazás.

Gyermekfelügyelet, otthoni segítségnyújtás formáinak fejlesztése, új lehetőségek kidolgozása, például ingyenes vagy kedvezményes gyermekfelügyelet biztosítása, idősek és családok közötti együttműködés koordinálása (például: gyerekvigyzás, bevásárlás, korrepetálás, fejlesztésre kísérés), otthoni segítségnyújtás rászoruló, segítséget igénylő családok, egyszülős családok részére (gyermek eljuttatása óvodába, iskolába, bevásárlás rendkívüli helyzet esetén), korrepetálás biztosítása olyan gyermekek részére, akiknek a szülei ezt nem tudják biztosítani.

Bántalmazók és bántalmazottak helyzetének kezelése, például:

- bántalmazóknak komplex segítség a bántalmazó attitűd megváltoztatásához
- bántalmazott ügyfeleknek önszolgáltató csoport létrehozása

Drogprevenációs előadások, programok folytatása, új lehetőségek kidolgozása (meghívott alapítványok, előadók útján).

A Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ jól működő programjainak folytatása a 2020. évben is.

VI. A gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

A BRFK I. kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén a 2019. évben a gyermek és fiatalkorú bűnelkövetők **4 alkalommal** követtek el bűncselekményt, ebből egy alkalommal történt kiemelt bűncselekmény (rablás). A bűncselekményeket **9 fiatalkorú személy** (2 leány és 7 fiú) követte el, de egyikük sem köthető személyében az I. kerülethez.

A fiataikorúak körében elkövetett bűncselekmények a következők voltak:

- garázdaság
- lopás
- közokirat-hamisítás
- rablás

A bűncselekmények elkövetési okait vizsgálva a haszonszerzés, az alkoholos befolyásoltság és a kapcsolati problémák állapíthatók meg.

VI. Civil szervezetekkel történő együttműködés

VI. 1. A gyermekvédelem területén a Budavári Szociális és Gyermejkölési Szolgáltatási Központ által kialakított 2019. évi együttműködés keretei

- **Nyugodt Szív Alapítvány** (lakhatásukban veszélyeztetett kliensek megsegítése – 3 család részesült anyagi támogatásban – albérleti díjhoz, lakbérhátralék rendezéséhez),
- **Élményakadémia** (a kamasz csoport tagjait 2016 óta képezik élménypedagógiai módszerekkel, ennek kapcsán folyamatos az együttműködés az Akadémia 2 trénerével, akik a nyári táborhoz is nyújtottak szakmai segítséget),
- a **Vadaskert Alapítvánnyal** együttműködtek a szerhasználó és pszichiátriai problémával küzdő gyermekek ellátása érdekében,
- az **Ökumenikus Segélyszervezet Krízisambulanciájának** szakembereivel egy egész napos tréningen vettek részt, ahol a párkapcsolati erőszak veszélyeztetettjeinek és áldozatainak szakszerű megsegítésére kaptak képzést,
- adományokat biztosítottak a kerületi családok, idősek és pszichiátriai betegek számára a **Magyar Vöröskereszt, a Katolikus Karitás és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat** kerületi szervezeteitől, velük nagyon jó és szoros együttműködést alakítottak ki,
- a **Nagycsaládosok Egyesületével** is szoros a kapcsolat a kerületi programok (Zamárdi tábor, Generációs nap, Karácsonyi ünnepség) kapcsán.